

Η ΑΙΦΙΝΑΙΑ,

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ.

« Εἰ γὰρ λαθὼν ἕκαστος ἴ, τι δύναιτό τις
» Χρηστὸν, διέλθει τοῦτε, καὶ κοινὸν φέρει
» ΠΑΤΡΙΔΙ, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἐλασσόνων
» Πειρώμεναι, τοιοῦτον εὐτυχοῖεν ἂν.»

ΕΥΡΗΠΙΑ. Φοίνισ., στίχ. 1022-1025.

Ἀριθμ. Δ'.

1831.

Ἰουνίου 15.

Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

Περὶ ἐκπαίδευσως τῶν τῆν εὐπόρου τάξεως πολιτῶν.

Ἡ τέχνη τοῦ ἀνατρέφειν τοὺς παῖδας, εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ τῶσων αἰῶνων πολλοὶ ἐνησχολήθησαν, εἶναι ἡ ἀπ' ὅλας τὰς ἄλλας ὀλιγώτερον προοδεύσασα ἕως τὴν σήμερον. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην γνωρίζουσιν ἀναντίρρητον ὅσοι ἐσκέφθησαν περὶ τοῦ σπουδαιωτάτου τούτου ἀντικειμένου τῆς τῶν νέων διδασκαλίας καὶ ἐκπαίδευσως. Οἱ πολλοὶ ὁμῶς δοξάζουν, ἢ καὶ πιστεύουν, ὅτι ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ἐκπαίδευσις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συζηθῶσιν ἐντελέστεραι ἀφ' ὅσων εἶναι τὴν σήμερον διωργανισμέναι εἰς τὴν Εὐρώπην. Πρὸς τούτους ἀποτετινομένη μία ἐφημερίς Ἀγγλικὴ (Westminster Review.) εἶχε πρὸ καιροῦ ἐκδώσει τινας σκέψεις εἰς τὰ περὶ ἀνατροφῆς τῶν εὐπόρων κλάσεων καὶ εἰς τὰ περὶ διοργανισμοῦ τῶν λεγομένων παρ' αὐτοῖς συσπουδαστηρίων· καὶ ἐπειδὴ ἡ διδασκαλία τῶν τοιούτων τάξεων καὶ τὰ διδασκῆρια εἶναι καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν σχεδὸν ὅμοια, ἄλλη ἐφημερίς Γαλλικὴ μετέφρασε ταύτας τὰς σκέψεις ὡς ἐφαρμοζομένης καὶ εἰς τὸ ἔθνος τῆς. Ἀλλ' ἕως τὴν σήμερον καὶ εἰς τὰ δύο ἔθνη, τὰ ὁποῖα δικαίως νομίζονται ὡς τὰ πλέον φωτισμένα τοῦ Εὐρωπαϊοῦ κόσμου, μένουσι τὰ περὶ ἐκπαίδευσως πράγματα σχεδὸν εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν καταστάσιν καὶ πρὸ δύο ἐτῶν, Ἐπειδὴ δὲ, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχομεν περὶ

τοῦ πολιτισμοῦ των ὑπέληψιν, ἐμποροῦμεν νὰ στοχαζώμεθα καὶ ὡς ἐντελέστατα τὰ περὶ ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας, ἴσως δὲν εἶναι ἀνωφελὲς νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγνωστῶν μας τὴν περίληψιν τῶν στοχασμῶν τούτων, οἵτινες ἐμποροῦν νὰ ὀδηγήσωσι καὶ ἡμᾶς εἰς τὰ περὶ τῆς δημοσίου ἡμῶν διδασκαλίας καὶ ἐκπαιδεύσεως.

Εἶναι 30 ἔτη, λέγει, ἀφ' οὗ κατεπίεσθμεν ὅτι διὰ τῆς ἀρμοδίας χρήσεως τῶν μηχανικῶν δυνάμεων ἐμποροῦμεν νὰ δεκαπλασιάζωμεν τὰ προϊόντα τῆς γῆς μας, καὶ ὅτι μὲ τὴν δεξιότητα ἡμῶν καὶ τὴν βιομηχανίαν εὐκόλως ἠδυνάμεθα νὰ δώσωμεν μίαν μεγίστην τιμὴν εἰς προϊόντα τῆς φύσεως, τὰ ὅποια αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δὲν ἔχουσι κάμμιαν. Καὶ ὅμως μόλις διεβλέψαμεν ἐν τοσοῦτῳ ὅτι αἱ δυνάμεις αἱ διανοητικαὶ ἐπιδέχονται τὴν αὐτὴν βελτίωσιν ἢ ἂν μᾶς ἔλθεν ἐνίοτε νὰ στοχασθῶμεν ἐν μέρει καὶ περὶ τούτου, μᾶς ἔλειψεν ἡ πρόπουσα δύναμις, καὶ ἡ ἐνέργεια ἡ ἰκανὴ εἰς τὸ νὰ συντρίψωμεν τὴν παλαιάν μας ἰομένην μηχανὴν τῶν προγόνων μας, καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν καὶ εἰς τὰς διανοητικὰς δυνάμεις, ὡς ἐκαμαμεν καὶ εἰς τὴν ὕλην, νέα ἐνδύσιμα, νέους τρόπους, νέους συνδυασμούς.

Ἄν ἡ Ἀγγλία, ἢ καὶ ἡ Εὐρώπη ὅλη κοινῶς, ἐπέμενον εἰς τὰς ἀγρικὰς καὶ βιομηχανικὰς μεθόδους τὰς ἐπὶ Ἀλφρέδου καὶ Καρολομάγου γνωστάς, δὲν εἶναι χρεῖα νὰ ἐρωτήσωμεν εἰς τίνα κατάστασιν πολιτισμοῦ ἠθέλαμεν εὐρίσκεισθαι ἡμεῖς τὴν σήμερον. Οἱ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης λαοὶ, ἐπροώδευσαν εἰς τὰ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ δὲν ἔμειναν ἀκίνητοι ὡς οἱ τῆς Ἀνατολῆς, ἐπειδὴ ἐτόλμησαν νὰ συλλογίζωνται καὶ νὰ πράττωσι καθ' ἑαυτούς. Ἄν μετὰ τὴν ἐποχὴν Μωάμεθ τοῦ β' ἐπαύοιμεν ἀπὸ τοῦ νὰ συλλογίζώμεθα καὶ νὰ μεταρρυθμίζωμεν, καὶ ἂν ἐπεμένομεν προσκολλημένοι εἰς ὅλας ἡμῶν τὰς συνηθείας, ὡς ἐμείναμεν εἰς τινὰς, ἠθέλαμεν ἀκόμη λαλεῖν τὴν γλῶσσαν τῶν παλαιῶν Οὐέλων, καὶ ἠθέλαμεν σκάπτει τὴν γῆν διὰ νὰ χονδρώμεθα μέσα εἰς αὐτὴν ὡς ἐκεῖνοι, ἢ ἠθέλομεν πηγαίνει ἴσως ἀκόμη εἰς τὴν Ἀνατολὴν διὰ νὰ μαχώμεθα μὲ τὴν πανώλην καὶ μὲ τοὺς Σαρακηνούς.

Ἄλλ' ἡμεῖς ἐφευρήκαμεν ἐξεναντίας τὰ βουλευτικὰ συνέδρια καὶ τὰς ἀτμοκινήτους μηχανὰς, καὶ, τὸ καλλίτερον ἀκόμη, ἐπιμένομεν θέλοντες νὰ τὰς τελειοποιήσωμεν. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως παραμελοῦμεν τὴν ἀξιολογώτατην ὅλων τῶν μηχανῶν, ἐκείνην ἣτις γίνεται ψυχὴ ὅλων

τῶν ἄλλων. Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι τὸ πρώτιστον ἐλατήριον ὅθεν συμφέρει ἀσυγκρίτῳ λόγῳ αὐτὸν νὰ τελειοποιῶμεν μᾶλλον ἢ τὰς δευτερευούσας μηχανὰς, τὰς ἐνεργοῦμένας ὑπ' ἐκείνου. Ἡ δημοσία ἐκπαιδεύσις εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ἐπὶ Ἀλφρέδου. Αὐτὸ τὸ σύστημα, τὸ συνειθιζόμενον εἰς τὰς συσπουδαστήριά μας, ἔχει τὸ κακὸν νὰ μᾶς κάμνη νὰ καταδαπανῶμεν πολὺν καιρὸν, χρήματα καὶ κόπους, διὰ νὰ μάθωμεν ἀνωφελῆ πράγματα. Τῆς βραχυτάτης ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου 20 χρόνους κατατρίβομεν εἰς τὸ νὰ μάθωμεν δύο ἀποθαιμένας γλώσσας (τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν)· καὶ ὅταν ἐξέλθωμεν ἀπὸ ταύτην τὴν σχολικὴν ζωὴν τῶν βασάνων καὶ τῆς δουλείας, δὲν κάμομεν ἄλλο, κατὰ πρῶτον μεταχειριζόμενοι τὴν ἐλευθερίαν μας, παρὰ νὰ λησμονήσωμεν ὅσα ἐμάθομεν. Καὶ ἂν ἀπὸ τὴν ἀνατροπὴν ταύτην δὲν μᾶς μένουσιν ἄλλα μεγαλῆτερα κακὰ, τὸ αἷτιον τούτου εἶναι ὅτι τὴν σήμερον ἡ ἀτομικὴ ἐπιβροὴ τῶν ἀνατρεφόντων ἡμᾶς διδασκάλων τροποποιεῖται μέχρι τινὸς ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς πληθῆος τῶν κοινωνούντων. Ἡ ἀνατροπὴ δὲν κρέμαται πλέον τὴν σήμερον ὀλοτελῶς ἀπὸ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον σύστημα, ἀπὸ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα· αὕτη καταπίπτει, οὕτως εἰπεῖν, περὶ ἡμᾶς ὡς ἡ δρόσος τοῦ οὐρανοῦ. . . .

Κυρίως εἰπεῖν ἡ ἀνατροπὴ εἶναι τὸ μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, προικισμένος ὦν μὲ δυνάμεις, ἀλλ' ἐστερημένος ἀκόμη ἐννοιῶν, ἀποκτᾷ γνώσεις, αἱ ὅποια τὸν καταστήνουσιν ἐπιτήθειον εἰς τὸ νὰ ἐνασχοληθῆ ἔωφελῶς εἰς τὰ πράγματα τῆς ζωῆς· εἶναι λοιπὸν ὡς μία προεισαγωγὴ ἀναγκαιοτάτη τὸ νὰ στοχασθῆ τις πῶς εἶναι αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἄλλ' εἰς τοῦτο δὲ κυρίως ἐπάνω, καθ' ὅλας τὰς ἡλικίας τοῦ κοινωνικοῦ κόσμου, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν σημερινὴν, ἠπατήθησαν πλειότερον. Οἱ ἐπὶ Ἀλφρέδου δὲ ἦσαν πρὸς τοῦτο φρονιμώτεροι παρὰ τοὺς συγχρόνους ἡμῶν. Ὅστις ἦτο προωρισμένος νὰ γένῃ πολεμικὸς, συνειθίζετο παιδιόθεν εἰς ὅλα τὰ γυμναστικά· ὁ ἱερεὺς ἐμάνθανε τὰ λατινικά, διότι ἦτο ἡ γλῶσσα τοῦ ἐπαγγέλματός του· καὶ ὁ λαϊκὸς, ὁ ἐπιθυμῶν νὰ διδασχῆ, αὐτὰ ἐμάνθανεν ὁμοίως, διότι ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἦτο ἡ ἀπόστολος καὶ φύλαξ ὅλων τῶν γνώσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἡμᾶς δὲ τὴν σήμερον ἀνατρέφουσιν ὅλους, ὡς νὰ εἴμεθα προωρισμένοι νὰ συστήσωμεν ἐν ὁλόκληρον ἔθνος φιλολογικόν· μ' ὅλον ὅτι

ἡ Εὐρώπη πρέπει νὰ ἔχῃ πλειότεραν χάριν εἰς τὰς ἐπιστήμας ἢ εἰς τὰ κυρίως λεγόμενα γράμματα. Εἰς τὰς ἐπιστήμας χρεωστοῦμεν τὰ πλοῦτη ἡμῶν, τὴν εἰς πάντα εὐπορίαν καὶ τὰς πλειότερας ἡμῶν ἡδουπαθείας. Διὰ τῆς φιλολογίας δὲν ἀνέβημεν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον, εἰς τὸν ὅποιον εὐρισκόμεθα, ἀλλὰ διὰ τῆς νομικῆς, διὰ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, τοῦ ἐμπορίου, τῆς ἀστρονομίας, γημίας, φυσικῆς ἱστορίας, διὰ τῶν μαθηματικῶν κ.τ.λ. καὶ διὰ τῶν αὐτῶν μέσων εἴμεθα προωρισμένοι ν' ἀναβῶμεν ὑψηλότερα καὶ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἀρίστον, οὕτως εἰπεῖν, τῶν εὐτυχημάτων, ὅπου, ἐπὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, ἀπόκειται εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος νὰ φθάσῃ. . .

Ἡ ἀνατροφή ἐν γένει πρέπει νὰ σοχάζεται ὡς ἰδιαιτέρον σκοπὸν τῆς τοῦτο, τὸ νὰ καλῆτερεύῃ καὶ νὰ μεγαλύνῃ τὸ ἠθικὸν αἴσθημα· νὰ δίδῃ εἰς τὰς διανοητικὰς δυνάμεις, ὅσπν αὐταὶ ἐπιδέχονται ἀνάπτυξιν, καὶ ν' αὐξάνῃ διὰ τῆς γυμνάσεως τὴν εὐρωστίαν τοῦ σώματος.

Εἶναι φανερὸν ὅτι, ὡς πρὸς ὅλα ταῦτα, εἶναι δι' ὅλου ἑλλειπές τὸ ἰδικὸν μας σύστημα τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ φέρει βαθύτατα τὰ σημεῖα τῆς βαρβαρότητος ἐκείνων τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐσυστήθη. Διδασκόμεθα ἡμεῖς τὴν σήμερον ὅτι ἐκεῖνον τὸν καιρὸν οἱ ἱερωμένοι ἐδιδάσκοντο, διότι ἄλλοι τότε παρὰ τοὺς ἱερεῖς δὲν ἐσπουδαζον. Ἡμεῖς μανθάνομεν τὰ λατινικὰ, διότι τότε δὲν ὑπῆρχον ἄλλα βιβλία παρὰ τὰ λατινικὰ, καὶ μία ἀθλία διάλεκτος ἢ κουτσόγλωσσα ῥωμαϊκὴ (*), ἢ τὸ ἢ γλῶσσα τῶν νόμων, τῆς θεολογίας καὶ τῶν γραμμάτων. Ἐξεφύγαμεν ἀπὸ τὰ μωρολογήματα ἐκεῖνα τὰ σχολαστικά, τὰς ἐξηγήσεις καὶ μεθερμηνεύσεις, τὰ σημεῖωματα κ.τ.λ. εἶναι καιρὸς νὰ ἐκφύγωμεν πλέον καὶ ἀπὸ τὸ μονοπωλεῖον τῶν διδασκάλων τῆς λατινικῆς καὶ ἑλληνικῆς (**).

Ἀκαταπαύτως μᾶς λέγουσιν ὅτι οἱ δεξιότεροί μας πολιτικοὶ καὶ οἱ σοφώτεροι νομικοὶ ἀνετράφησαν εἰς τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα σπουδαστήριον (college). Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν στογαζόμεθα τοῦτο ὡς μέγα τι κατόρθωμα· διότι οἱ τοιοῦτοι ὅτι ἔτυχαν νὰ ἐξεύρωσι καλῶς, τὸ ἔμαθαν ἐξώρας αὐτοὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἐξεληθόντες ἀπὸ τὸ σπουδαστήριον.

Ἀπὸ τὸ ἕκτον ἢ τὸ ὄγδον ἕως τὸ δέκατον ἕκτον καὶ δέκατον

(*) Λατινικὴ διλ. διεσθαρμένη. (**) Ἄ· μὴ λαμπρότης ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ λαλῶν οὕτως εἶναι ἄγγλος σοχαζόμενος περὶ ἐκπαιδεύσεως Ἀγγλῶν· εἰς ἑλληνας ἡμῶς ἢ σπουδῆς τῆς ἑλληνικῆς εἶναι ἡ πρωτίστη καὶ ἀναγκαιότατη, ὡς θέλομεν ἀποδείξει εἰς τὰ κατωπιν.

ἑβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας μας καταδαπανῶμεν 8 ὥρας τῆς ἡμέρας, κατὰ τὸ διάστημα 9 ἢ 10 μηνῶν ἐκάστου τῶν πολυτίμων χρόνων τῆς νεότητός μας, διὰ νὰ μάθωμεν, ἢ, ὀρθότερον εἰπεῖν, διὰ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ μάθωμεν τὴν λατινικὴν καὶ μικρὰ τινα τῆς ἑλληνικῆς· καὶ καθ' ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν οἱ διδάσκαλοί μας δὲν φροντίζουν νὰ μᾶς δώσωσι νὰ καταλάβωμεν τὴν ὕλην τῶν κλασικῶν συγγραφέων, νὰ μᾶς μαθητεύσωσιν εἰς τὰ τῆς ἱστορίας καὶ φιλοσοφίας, τῆς πολιτικῆς, ἢ εἰς τὰς γνώμας τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μᾶς ἀπασχολοῦσιν εἰς τὴν ξηρὰν Γραμματικὴν, εἰς τὴν σύνταξιν, εἰς τὰ περὶ χρόνου καὶ προσώδιας, εἰς τὰ μέτρα, καὶ φροντίζουν νὰ μᾶς δίδωσι νὰ ἀπομνημονεύωμεν μερικὰ τεμάχια τῶν κλασικῶν ποιητῶν, ἢ νὰ μᾶς βάλλωσι νὰ συνθέτωμεν ἡμεῖς γελοῖους τινὰς στίχους εἰς τὴν γλῶσσαν ἐκείνων. Μὲ τὴν δυναστείαν καὶ τὰς αὐστηρὰς ποινὰς καταφέρουσι τὴν νεολαίαν νὰ σπουδάξῃ εἰς ἔργον φέρον τύση ἀηδία, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἀγρηστίαν αἰσθάνεται αὕτη ἐνδομύχως κινουμένη ὑπὸ τινος ἐνσίκτου φυσικοῦ, τὸ ὅποιον ὑπὸ τῶν παραλογισμῶν καὶ σοφισμάτων ἀκόμη δὲν διεστράφη. Ὁ καρπὸς τῆς τοιαύτης ἀνατροφῆς εἶναι οὐδὲν· διότι οἱ ὀλιγώτατοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἵτινες δύνανται νὰ γράψωσι καὶ νὰ λαλῶσι λατινικῶς, καὶ ν' ἀναγινώσκωσι τοὺς ποιητὰς, τοὺς ἱστορικοὺς καὶ τοὺς φιλοσόφους τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, μὲ τὴν αὐτὴν ἡδονὴν, μὲ τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκουν τὸν Οὐμην, τὸν Μίλτωναν, τὸν Βουαλὼν καὶ τὸν Τάσσον, ὅλοι σχεδὸν, λέγω, ἐξεληθόντες ἐκ τοῦ σπουδαστηρίου ἐξανήργισαν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς νὰ ἐξανασπουδάσωσι. Τὸ λεγόμενον περὶ τῶν λατινικῶν εἶναι ἔτι ἀληθέστερον περὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Καὶ βέβαια, ἂν ἀληθῶς ἐμανθάνομεν τὴν ἑλληνικὴν εἰς τὰ σχολεῖά μας, εἰς ἑλληνιστὴς δὲν ἤθελεν εἶσθαι μεταξὺ ἡμῶν τόσον σπάνιον πρᾶγμα. Τόσον ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν εἶναι ὥστε, ὅταν φανῇ εἰς, τὸν βλέπομεν ἔκθαμβοι, καὶ φροντίζομεν εὐθὺς νὰ τὸν κάμωμεν πούποτε καὶ προσέσορα τῆς ἑλληνικῆς.

Ἐκ τῶν ἄνω εἰρημένων συναγεῖ ὁ συγγραφεὺς ὅτι, ἀφινόμενης κατὰ μέρος τῆς ιδιοτελείας τῶν προφεσῶρων, ἢ σπουδῆ τῶν δύο παλαιῶν γλωσσῶν δὲν ὠφελεῖ εἰς τίποτ' ἄλλο εἰμὴ εἰς τὸ νὰ διασκεδάξῃ τὸν καιρὸν τῶν παιδιῶν, καὶ ν' ἀπεκφορτίξῃ τοὺς γονεῖς ἀπὸ τὸ βᾶρος τῆς περὶ αὐτῶν φροντίδος δέκα ἢ δωδεκα χρόνους, κατὰ τοὺς ὑπά-

ους δὲν ἐξεύρουσιν εἰς τί ἀπασχολοῦντες τὰ παιδιὰ των νὰ τ' ἀντιώ-
πτωσιν ἀπὸ τῶν κακῶν τὴν πράξιν· πλὴν, λέγει, ὄλ' αὐτὰ ἦτο δυνα-
τὸν νὰ κατορθωθῶσι μ' ἄλλον τρόπον, μὴ φέροντα εἰς τὰ ἀνωτέρω
ἀτοπήματα, οὐδὲ χρειάζομενον τὴν δαπάνην τῶσων πολλῶν χρημάτων.
Μετὰ ταῦτα δ' ἐπιχειρεῖται ν' ἀποδείξῃ λανθασμένην τὴν γνώμην τῶν
λεγόντων, ὅτι ἡ σπουδὴ τῶν δύο παλαιῶν γλωσσῶν βοηθεῖ πολὺ εἰς
κατάληψιν τῆς ἰδικῆς των, ἥτις, καὶ μάλιστα ἡ ἀγγλικὴ, δὲν ἔχει
κἀμμίαν ὁμοιότητα μ' ἐκείνας. Πρὸς μᾶθησιν, λέγει, τῆς ἀγγλικῆς
νὰ ζητήσῃ τις νὰ σπουδάσῃ τὴν λατινικὴν, εἶναι τὸ αὐτὸ, ὡς καὶ νὰ
ἐσπικόνετό τις ἀπὸ τὴν Λόνδραν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν
ἐπὶ σκοπῶν νὰ θεωρήσῃ καὶ νὰ γνωρίσῃ τὴν Βιέννην ἢ τὸ Μόναχον.
Ἄλλ' οὔτε διὰ τὴν Ποιητικὴν καὶ Ῥητορικὴν στοχάζεται ἀναγκαίαν
τὴν σπουδὴν τῶν δύο παλαιῶν γλωσσῶν, καθὼς ἄλλοι ἐγνωμοδότη-
τησαν νομίζοντες ὅτι, διὰ νὰ μελετήσῃ καὶ τῶν δύο τεχνῶν
τάρισουργήματα, ἔπρεπε νὰ μᾶθῃ τις τὰ Ἑλληνικά. Ἀλλὰ, λέγει, ἡ
ῤητορεία ἢ εἰς τὴν Ρώμην καὶ τὰς Ἀθήνας· εἶναι ἢ αὐτὴ μὲ τὴν εἰς
τὴν Ἀγγλίαν τοῦ Βρουγγάμου, Κάννιγγος ἢ τοῦ χριστιανοῦ ἱεροκή-
ρυκος; Καὶ πόσοι τῶν ἰδικῶν μας ἐπισήμων ποιητῶν καὶ συγγρα-
φῶν δὲν ἐγνώριζον ποσῶς τοὺς παλαιούς κλασικούς, καὶ μ' ὄλον
τοῦτο εὔρηκαν πρωτότυπα ἢ εἰς τὴν ἰδίαν μας φιλολογίαν, ἢ εἰς τὴν
τῶν νεωτέρων ἔθνῶν τῆς Εὐρώπης νὰ μιμηθῶσι; Πόσων ποιητῶν
τὴν εὐφυΐαν ἢ τὸν οἶστρον δὲν ἐμάρανεν ἢ γνώσις τῶν παλαιῶν ποι-
ημάτων, ὥστε θελοντες νὰ μιμηθῶσιν ἐκεῖνα καὶ οἱ εὐφυέστεροι δὲν
ἠμπόρεσαν νὰ συλλάβωσι τι ἴδιον, ἔχον ἴδιον τινα πρωτοτυπίας χα-
ρακτῆρα; Πάντοτε ὑπῆρξαν μεγάλοι ῤητορες, ὅποτε ἔτυχον μεγαλο-
φυεῖς ἄνδρες καὶ μεγάλα πράγματα διὰ νὰ τοὺς κινήσωσι, καὶ προ-
σέτι (διότι καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀναγκαῖον) καὶ ἀκροαταί,
οἵτινες ἠμπόρουσαν νὰ ἐννοῶσιν ἐκεῖνους. Πιστεῖ τις ποτε ὅτι, ἂν αἱ
παλαιαὶ δημοκραταί δὲν εἶχον τοὺς Δημοσθένεις καὶ Κικέρωνάς
των, ἤθελαν τάχα ὑπάρξει ὀλιγώτεροι ῤητορες εἰς τὰ χρονικά τῶν
βουλευτικῶν συνεδρίων τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας;

Τὰ ὅσα τέλος εἶπε περὶ τῆς ῤητορικῆς καὶ Ποιητικῆς ὁ συγγραφεὺς,
τὰ προσαρμύζει καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς κλάδους τῆς φιλολογίας. Ἡ νεω-
τέρα Εὐρώπη, λέγει, ἔχει ἐν ἄθροισμα ἰδεῶν καὶ γνώσεων ἀγνώστων εἰς
τὴν παλαιὰν Εὐρώπην· αὐταὶ δὲ πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ δώσωσι διευ-

θυσιὶν ἰδιαιτέραν εἰς τοὺς συγγραφεῖς των. Ἐκ τούτων δὲ συμπεραίνει
ὅτι εἶναι πολὺ συμφερωτέρα τὴν σήμερον ἢ μᾶθῃσις τῶν λαουμέ-
νων γλωσσῶν. Παρεκτός τῆς κοινώσεως τῶν ἰδεῶν, αἵτινες ὑπάρχου-
σιν εἰς τὰ σήμερον πολιτισμένα ἔθνη, ἔχουσιν ἄμεσον συμφέρον διὰ
τὰς πολιτικὰς καὶ διπλωματικὰς των σχέσεις, διὰ τὸ ἐμπόριον νὰ
ἐννοῶσι καὶ νὰ λαλῶσι τὰς καθομιλουμένας γλώσσας τῶν σημερι-
νῶν ἔθνῶν, μεταξὺ τῶν ὑποίων ἀναγκάζονται νὰ διατρέψωσι διὰ τὰς
ὑποθέσεις των.
(Ἡ συνέγεια εἰς τὸ ἐπόμενον.)

ΕΙΛΗΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΑΙ.

Ὁ πρὸ πολλοῦ καιροῦ προσδοκώμενος διδάσκαλος τῆς μαθημα-
τικῆς εἰς τὸ Κεντρικὸν σχολεῖον τῆς Αἰγίνης, κ. Ν. Χορτάκης ἦλθε
τέλος ἀπὸ Σμύρνης καὶ ἀνεδέχθη τὴν διδασκαλικὴν καθέδραν περὶ τὰ
μέσα τοῦ παρελθόντος. Χρηματίσας μαθητῆς εἰς ἐν τῶν πρὸ τῆς
ἐπαναστάσεως καλητέρων μας σχολείων, εἰς τὸ φιλολογικὸν τῆς
Σμύρνης γυμνασίον, καὶ εἰς αὐτὸ γυμνασθεὶς καὶ τὸ διδάσκειν, πρὶν
ἀκόμη ἀπέλθῃ εἰς Γερμανίαν, ἀπέκτισε διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ
φιλομαθείας του τὴν ἀπαιτούμενὴν ὡς ἐκ τῶν γνώσεων ἰκανότητα
ἑμοῦ μὲ τὴν ἠθικὴν χρηστότητα καὶ ἐμβρίθειαν τὰς ἐμπρεπούσας
εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα. Τὸ ἀκροατήριον, συμπληρούμενον
ἐξ ἑκατὸν περίπου νέων μετὰ προθυμίας καθημέραν συντρέχόντων
εἰς ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων τῆς Γεωμετρίας καὶ Ἀριθμητικῆς,
ἀποδεικνύει ὅτι θεραπεύεται ἡ φιλομάθεια τῶν μαθητῶν· ὁ δὲ ζῆλος
καὶ ἡ ἐπιμέλεια τοῦ διδασκάλου μᾶς ἐπελπίζουσιν, ὅτι καὶ διὰ τῶν
ἄλλων του γνώσεων θέλει ἐπαυξήσῃ τὸ πρὸς τὴν νεολαίαν ὠφέλιμον
αὐτοῦ, ἀναδεχόμενος κατόπιν νὰ παραδώσῃ καὶ κἀνὲν ἄλλο μάθημα.

Ἑλληνικὸν σχολεῖον σύστασις εἰς Τριπολιτσᾶν.

Ἡ ἐκ τῶν ἐρείπιων τριῶν πλησίον κειμένων παλαιῶν πόλεων
συσταθεῖσα, ὡς λέγεται, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομασθεῖσα Τρίπολις ἢ
Τριπολιτσᾶ κατεσχῆθη ἐκ θεμελίων ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ἀπελπισθέν-
των ὅτι δὲν τοῖς ἦτο πλέον δυνατόν νὰ κατακρατήσωσι τὴν
Πελοπόννησον εἰς τὰς χεῖράς των. Πρωτεύουσα ἐπὶ Τουρκίας τῆς
Πελοποννήσου, εἰς τῆς ὁποίας τὸ μεσαίτατον ὀρόπεδον κεῖται, ὑπερεῖ-
χε τῶν ἄλλων πόλεων διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸ ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον ὡς
ἐκ τῆς κεντρικῆς θέσεως αὐτῆς εἶχε μ' ὄλην τὴν χερσόνησον, ὡς διὰ

ταῦτα ἠμπούρεσε καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς νᾶ ἐξέχη τῶν ἄλλων μὲ τὰ λειψάνα αὐτῆς, καὶ νὰ ἐπισύρη καὶ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως. Μόλις ὁ ἐχθρὸς ἀφῆκε καταδαφίσας τὴν Τρίπολιν, καὶ εὐθὺς οἱ κάτοικοι καὶ οἱ πάροικοι ἔτρεξαν ν' ἀναστήσωσι καλύβας εἰς τῶν κατεσκαμμένων οἰκιῶν των τοὺς τόπους. Ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισε νὰ σχεδιάσῃ τακτικῶς καὶ νὰ ῥυμοτομήσῃ τὸ γήπεδον τῆς παλαιᾶς πόλεως, νὰ κτίσῃ τινὰ οἰκήματα διὰ τὰς τοπικὰς ἀρχὰς καὶ ἐν σχολεῖον ἀλληλοδιδασκτικὸν δημόσιον, εἰς τὸ ὑποῖον χωροῦν 400 μαθηταί. Ἀλλ' ἡ πόλις αὕτη, διὰ τὴν κεντρικὴν θέσιν τῆς, καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἔχει ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τὰς περὶ αὐτὴν πλειοτέρας ἐπαρχίας τῆς χερσονήσου, ἔπρεπε, σιμὰ ἄλλων δημοσίων καταστημάτων, νὰ ἔχη καὶ ἐν Ἑλληνικὸν σχολεῖον δημόσιον. Βλέπομεν εὐχαρίστως ὅτι περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος ἐστάθη διδάσκαλος Ἑλληνικὸς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὁ κύριος Διονύσιος Ζῶτος, μαθητευθεὶς εἰς Κυδωνίας, καὶ κατὰ τοὺς ὑστέρους τοῦτους χρόνους διδάξας εἰς τινὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου μὲ πολὺν ζῆλον. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἔχουσα αὐτὸ τὸ σχολεῖον εἰς τὴν ἄμεσον προσασίαν τῆς, ὡς πληρόνουσα καὶ τὸν μηνιαῖον μισθὸν τοῦ διδασκάλου, θέλει φροντίσει νὰ διοργανισθῇ καὶ τοῦτο ὡς τὸ προκαταρκτικὸν τοῦ Κεντρικοῦ, διὰ νὰ ἔχωσιν αὐτὸ οἱ ἐκ τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν συνερχόμενοι μαθηταὶ προετοιμαστικὸν εἰς ἄλλων ἀνωτέρων γνώσεων σπουδὴν ἢ ἂν δὲν συγγυρῶνται ἐκ τῶν περιστάσεων νὰ σπουδάσωσιν ἀνώτερα μαθήματα, νὰ ἐξεύρωσιν, ἐπιχειριζόμενοι μίαν τέχνην, τὰς ἀναγκαίους τάτας κἂν γνώσεις εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον.

Βιβλιοθήκη τοῦ Ὀρφανοτροφείου.

Ὁ προφάσωρ κ. Αἰμίλιος Τυπάλδος ἐπρόσφερον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ὀρφανοτροφείου δωρεὰν τοῦ Βυφῶνος τὴν Φυσικὴν Ἱστορίαν ἰταλισί, τῆς νέας ἐκδόσεως, εἰς 43 τόμους, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ μεταφρασθεῖσαν ὁμοίως εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν καὶ τυπωθεῖσαν μετὰ πολλῶν σημειώσεων Ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας τοῦ Σχαιλλου. Ἐφθασαν προχθές καὶ τὰ ὅσα τῶν κλασικῶν Ἑλλήνων συγγράμματα, κατ' ἐπιταγὴν τῆς Κυβερνήσεως, εἶχε παραγγεῖλει ν' ἀγορασθῶσιν ὁ ἔφορος τοῦ Κεντρικοῦ σχολείου, καὶ κατετάχθησαν καὶ αὐτὰ εἰς τὴν βιβλιοθήκην τὴν ἐθνικὴν. Οὕτως αὐξανομένη κατὰ

μικρὸν διὰ τῶν καθημέραν προσφορῶν τῶν ἰδιωτικῶν, καὶ διὰ τινος ἐτησίας ἀγορᾶς τῶν κλασικῶν, ταχέως ἐλπίζομεν νὰ γένη ἡ ἐθνικὴ βιβλιοθήκη ἰκανῶς πλουσία καὶ ἀρκετὸν βοήθημα τῶν μαθητευομένων καὶ τῶν διδασκόντων.

Ἀλληλοδιδασκτικὸν σχολεῖον εἰς Ἀθήνας.

Πρὸ ὀλίγου καιροῦ διεβῆ ἐδῶθεν εἰς Ἀθήνας ὁ κ. Ἰωννᾶς Κίγγος, εἰς τῶν ἐκ τῶν φιλανθρωπῶν Ἀμερικανῶν τῶν προσπαθούντων πρὸς τὴν διάδοσιν τῶν φώτων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σκοπὸν εἶχε νὰ συστήσῃ ἐκεῖ ἐν Ἀλληλοδιδασκτικὸν σχολεῖον, καὶ τῶρα μανθάνομεν ὅτι καὶ ἐκπῶρθωσεν ἤδη τὸ ἔργον, καὶ φοιτῶσιν εἰς τὸ σχολεῖον μαθηταὶ ὑπὲρ τοὺς 100. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὁ κ. Ἰωννᾶς, μεταχειριζόμενος διδασκάλους ὁμογενεῖς δεδοκιμασμένους, καὶ πεπαιδευμένους καὶ ὑποληπτικούς, θέλει εὐδοκιμήσει εἰς τὸ φιλάνθρωπόν του ἐπιχείρημα, καὶ οἱ ἀγῶνές του θέλουσι ὠφελήσει τὴν ἀθηναϊκὴν νεολαίαν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὑπὸ τῆς φρονήσεώς του ὀδηγούμενος δὲν θέλει παραδεχθῆ τίποτε ἀφ' ὅσα ὑποφαίνονται ἀντιβαίνοντα εἰς τὰ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων· ἀλλὰ θέλει μεταχειρίζεσθαι μάλιστα ὅλα τ' ἄλλα μέσα καὶ τοὺς τρόπους τοὺς ἐγκριθέντας καὶ πρασσομένους εἰς τὰ λοιπὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος. Μὲ τοῦτον μόνον τὸν τρόπον δύνανται νὰ τελεσφορήσωσι καὶ ν' ἀποδείξωσι πραγματικῶς οἱ φιλάνθρωποι Ἀμερικανοὶ εἰς τὸν κόσμον, ὅτι δι' ἄλλον σκοπὸν δὲν ἐσύστησαν σχολεῖα εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰμὴ διὰ ν' ἀναθρέψωσιν Ἑλληνας, ὅχι εἰς ξένα καὶ ἄλλογενῆ, ἀλλ' εἰς τὰ πάτρια καὶ ἴδια αὐτῶν ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ Ἑλληνικά.

I. K.

B.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Ἀρχαιολογία (ῥαῖται τέχναι)

Περὶ τῶν δύο λέοντων, τῶν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ναυπηγείου τῆς Βενετίας, καὶ περὶ ἄλλων τινῶν μνημείων ὁμοειδῶν, ὑπὸ Α. Μ. εἰς τὸν 38-39 Ἄρ. τοῦ *Courrier de la Grèce* (μετάφρασις).

Κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ναυπηγείου τῆς Βενετίας κεῖνται δύο κολοσσαῖοι λέοντες πεντελησιου λίθου· ὁ μὲν καριστάνεται ἐπὶ τῶν γλουτῶν του καθήμενος, ὁ δὲ ἄλλος κατακείμενος, καὶ ἀμφότεροι φαί-

νονται ὅτι εἶναι τοῦ αὐτοῦ τεχνίτου ἔργον, σκοπὸν ἔχοντος νὰ παραστήσῃ δύο διαφόρους θέσεις. Ὁ πρῶτος εἶναι σῶος· ἡ δὲ χαιτή τοῦ δευτέρου εἶναι μεταγενεστέρου τεχνίτου ἔργον, ὅστις εὐτυχῶς ἀπεμιμήθη τὴν τοῦ παλαιοῦ καλλιτεχνίαν. Ὁ καθήμενος λέων ἦτο εἰς τὸ παράλιον, κατὰ τὸ ἐνθόμυχον τοῦ Πειραιῶς, ἐξ οὗ ὀνομάζεται μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ τοὺς ναύτας Porto Leone καὶ Πύρτο Δράκο. Ὁ ἄλλος ἔκειτο κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Γουλιετιέρος, ὁ Βέλερ, ὁ Σπῶν, ὁ Μαγνής καὶ πολλοὶ ἄλλοι περιηγηταί, οἵτινες εἶδον τὰς Ἀθήνας, ὅτε οἱ λέοντες οὗτοι ἔκειντο εἰσέτι εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν θέσιν, ἀναφέρουν αὐτοὺς ἢ τοὺς περιγράφουν. Ὁ Βέλερ ὀρίζει τὸ ὕψος τοῦ καθημένου λέοντος δέκα πόδας. Ὁ δὲ Σπῶν, λέγει, ὅτι εἶναι τρεῖς φοραῖς μεγαλῆτερος τοῦ φυσικοῦ μεγέθους. Εὐκόλως δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι τὸ ὁμοίωμα τοῦτο ἐχρησίμωμεν ἄλλοτε ὡς πηγή· ἐπειδὴ ἡ κεφαλή του εἶναι τρυπημένη, καὶ ἡ τρύπα αὕτη συγκοινωνεῖ μὲ τὸ χᾶσμα τοῦ σώματος, ὅπου διωγετεύετο τὸ ὕδωρ διὰ σωλῆνός τινος διερχομένου διὰ τῆς ῥάχως. Ἡ ἐμπεριέχουσα αὐτὸν ἐγγλυφῆ, φαίνεται εἰσέτι, μολονότι ἐγεμίσθη ἔπειτα μὲ κομμάτια μαρμαρίου. Εἶναι πιθανὸν ὅτι τὰ πλοῖα ὑδρεύοντο εἰς αὐτὴν, καὶ ὅτι ὁ λέων ἐτέθη εἰς φυλακὴν τοῦ λιμένος, ὡς σύμβολον τῆς ἀγρυπνίας καὶ τῆς ἰσχύος.

Ἡμποροῦσέ τις νὰ προβάλλῃ ἔτι καὶ ἄλλην εἰκασίαν. Οἱ λέοντες οὗτοι ἐστόλιζον ἴσως τοὺς τάφους τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἐνδόξως πεσόντων πολιτῶν. Ἐν ἐπιτάφιον ἀνάγλυφον, ἐξ Ἀθηνῶν καὶ τοῦτο μετακομισθὲν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Αἰγίνης, παριστάνει ἓνα λέοντα ἔχοντα τὴν ἰδίαν θέσιν μὲ τὸν προειρημένον, μολονότι κατ' ἀλήθειαν ὑπαινίττεται τὸ ὄνομα τοῦ ἀποθανόντος, ὅστις ὀνομάζετο Λέων. Οἱ Σαρτιάται, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς γενναιοκαρδίας τοῦ Λεωνίδου μᾶλλον, ἢ διὰ νὰ ὑπαινίττωνται τὸ ὄνομά του, ἔστησαν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἥρωος λέοντα. Ὁ κινήτος ναὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰς τὸν ὁποῖον μετεκόμισαν τὸ σῶμά του εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἶχεν ἐπὶ τῆς πυλῆς δύο χρυσοὺς λέοντας. Λίθινος λέων ἐστόλιζε καὶ τὸ μαισωλεῖον τοῦ Ἑρμεῖου εἰς τὴν Κύπρον. Ὁ ὄρθιος λέων τοῦ παλατιοῦ Barberini μετεκομίσθη ἐκεῖ ἀπὸ ἓνα τάφον· ὁ δὲ Πausanias καὶ οἱ ἐπιγραμματοποιοὶ συγγραφεῖς μαρτυροῦσιν ὅτι τοῦτο τὸ θηρίον ἐστόλιζε συνήθως τοὺς τάφους.

Εἶναι δύσκολον ν' ἀποφασίσωμεν εἰς ποίαν ἐποχὴν ἀνάγονται οἱ δύο λέοντες τῶν Ἀθηνῶν. Ἀνάγονται ἀρὰ γε εἰς μεταγενεστέραν τῆς τῶν Ἀντωνίνων ἐποχῆς, ἐπειδὴ ὁ Πausanias δὲν ἀναφέρει τι περὶ αὐτῶν; Ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ ἐποχὴ, αὐτοὶ ἔχουσι πολλὰ τῆς ἀληθοῦς καλλονῆς· καὶ ὁ Βιγκελμᾶνος τοὺς κατατάσσει μεταξὺ τῶν καλλιςτων μνημείων τούτου τοῦ εἶδους. Προσθέτει δὲ ὁ ἀγγίλους οὗτος ἱστορικὸς, ὅτι ὄχι μόνον οἱ τεχνῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ φιλόσοφοι τῶν Ἑλλήνων εἶχαν ἀντικείμενον σπουδῆς καὶ τὴν φύσιν τῶν ζώων, διὰ τοῦτο αἱ εἰκόνες τῶν παλαιῶν λεόντων παριστάνουσιν ἰδανικόν τι, τὸ ὁποῖον τοὺς διακρίνει ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς.

Εὐρίσκονται χαλκοχαραγμένοι οἱ λέοντες τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὰ συγγράματα τοῦ Φινέλλη (Atene Attica), τοῦ Κορωνέλλη (Singolarità di Venezia), τοῦ Ζανέττη (Delle antiche Statue greche e romane), καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς περιγραφὰς τῆς Βενετίας, εἰς μικρὸν σχῆμα.

Οἱ λέοντες οὗτοι μετεκομίσθησαν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Βενετίαν, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἄλωσιν αὐτῆς, γενομένην κατὰ τὸ 1687, ὡς μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰς ἐξῆς δύο ἐπιγραφὰς, αἱ ὁποῖαι ἐνεχαράχθησαν ἐπὶ τῶν βᾶθρων.

Φραγκίσκος Μαυροκηνὸς ὁ Πελοποννησιακός, Ἀθήνας ἐκπορθήσας, καὶ τὰς λιθίνους ἐκ Πειραιῶς εἰκόνας τῶν λεόντων ἀποσπᾶσαι τροπαιοῦχῳ χειρὶ, εἰς τὴν ἑαυτοῦ μετήνεγκεν, κόσμον ἐσόμενα τῷ Ἑνετῷ λέοντι τὰ τὴν ἀπόδεξιον Ἀθηναίων κοσμήσαντα.

Καὶ κάτωθεν τοῦ πρὸς δεξιὴν κειμένου λέοντος.

Ἀθηναϊκὰ τοῦ Ἑνετοῦ στόλου τρόπαια, ψηφίσματι τῆς Ἑνετικῆς Γερουσίας, ἐν τῇ τοῦ νεωρίου εἰσόδῳ καθιερυθέντα.

Σωτηρίῳ ἔτει 1687.

Ὁ Μαυροκηνὸς ἠθέλησε τότε νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Βενετίαν καὶ ἄλλο τρόπαιον τῆς νίκης του, τοὺς εἰς τὴν δίφρον τῆς Ἀθηνᾶς ἐξευγμένους ἵππους, οἱ ὁποῖοι θαυμασιῶς εἶχαν διασωθῆ, καὶ ἔκειντο ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος· ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς ἀνεπιτηδείότητος τῶν τεκτόνων, οἵτινες ἐνησχολοῦντο νὰ ἀποσπάσωσι τὸ σύμπλεγμα τοῦτο, ἔπεσαν κατὰ τῶν πετρῶν καὶ ἐσυντρίφθησαν.

Ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ πρὸς ἀριστερὰν κειμένου λέοντος ἀνακαλύπτει τις δύο μακρὰς ἐπιγραφὰς εἰς ρουνικὴν διαλεκτὸν, αἱ ὅποια εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς δύο ταινίας παραδόξως περιπεπλεγμένας. Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν γραμμάτων εἶναι διεφθαρμένον· ἀλλ' ἡ περιγραφή τῆς ὀρσοειδοῦς ταινίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ χαρακτῆρες ἦσαν ἐγγραγμένοι, πρὸς δεξιὰν μάλιστα, εἶναι καὶ μακρόθεν ἀρκετὰ εὐδιάκριτοι εἰς τὸν ὅστις εἶδε ρουνικὰς ἐπιγραφὰς. Μολοντοῦτο, κἀνεὶς δὲν ἀνέφερε τί ποτε περὶ αὐτῶν πρὶν τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, καθ' ὃν ὁ σοφὸς Σουηκὸς Ἀκερβλάδος, πρῶτος ἀνεκάλυψεν αὐτάς, καὶ ἐκοινοποίησε τὸ περὶ τούτων ὑπόμνημά του εἰς μίαν φιλολογικὴν ἐταιρίαν τῆς Κοπεγχάγης κατὰ τὸ 1800 (1).

Ὁ Ἀκερβλάδος, διὰ τοῦ ὑπομνήματος τούτου εἴλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν σοφῶν τῶν βορειοτέρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης. Ὅταν φθάσωσι νὰ ἐρμηνεύσωσι τὰς ἐπιγραφὰς αὐτάς, ἴσως γνωρίσωμεν πότε καὶ ὑπὸ τίνος ἐνεχαράχθησαν τὰ γράμματα ταῦτα. Δύναται τις μολοντοῦτο νὰ ὑποθέσῃ τοὺς Γότθους, οἵτινες δις κατεπλημύρησαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκυρίευσαν τὰς Ἀθήνας πρῶτον κατὰ τὸν 7 αἰῶνα ἐπὶ Γαλληνοῦ, καὶ δευτέρον ἐπὶ Ἀρκαδίου. Οὗτοι πιθανῶς δὲν ἐγνώρισαν ποτὲ τὴν ρουνικὴν γραφὴν· ἐπειδὴ εἶχαν ἰδιαιτέρους τῶν χαρακτῆρας, οἵτινες εἶναι οἱ αὐτοὶ σχεδὸν μὲ τοὺς ῥωμαϊκοὺς, καὶ παντάπασιν ἀνόμοιοι τῶν ρουνικῶν.

Ἔναι πολλὰ πιθανὸν ὅτι τὰ ρουνικὰ γράμματα ἐφευρέθησαν κατ' ἀρχὰς εἰς κἀνὲν τῶν βορείων μερῶν τῆς Γερμανίας, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν ἡ γραφὴ τῶν διεδόθη πρὸς τὰ λοιπὰ βόρεια μέρη. Ἀλλὰ πότε οἱ κάτοικοι τούτων τῶν μερῶν, οἵτινες μετεχειρίζοντο τὰ ρουνικὰ γράμματα, κατοίκησαν εἰς τὰς Ἀθήνας; Πῶτος ἔχων μεγάλην ἐξουσίαν διώρισε νὰ ἐγγραχθῶσι μετὰ προσοχῆς δύο ἐπιγραφὰς τόσον ἐκτεταμένας ἐπάνω εἰς δημόσιον μνημεῖον;

Κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα τὰ βόρεια ἔθνη ἔλαβον μὲ τὴν βυζαντινὴν ἐπικράτειαν συγκατανομίαν, συνεχισθεῖσαν καὶ εἰς τοὺς μεταγεν-

(1) Τὸ ὑπόμνημα τούτο κατετάχθη εἰς τὸ Σκανδιναβικὸν Μουσεῖον (τετρ. α.) τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ μετέπειτα μετεφράσθη γαλλιστὶ εἰς τὸν 7 τόμ. τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς ἀποθήκης τοῦ Μιλλίνου τοῦ 1804 μὲ παρατηρήσεις τοῦ Βιλλαισάνος. Ἐκ τούτου τοῦ ὑπομνήματος συναρνήσθησαν τὰ περιεργότερα τῆς παρουσίας διατριβῆς.

γενέστερους αἰῶνας. Ὅλα δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα ἐγνώριζοντο συγκεχυμένα ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα Βαρύγγοι, οἵτινες διὰ τοῦτο ὀνομάζονται καὶ Ἀγγλοι, Δανοὶ, Κελτοὶ καὶ Ἰθαγενεῖς τῆς Θούλης. Οὗτοι ἐσύστηνον τοὺς σωματοφύλακας τοῦ αὐτοκράτορος· συνώδεον μετ' αὐτοῦ εἰς τὰς ἐκστρατείας, ἐκράτουν τὰς κλεῖς τῶν πόλεων, ὅθεν διέβαινον ὁ αὐτοκράτωρ· ἠγρύνουν καὶ ἐφύλαττον τὰ παλάτια, καὶ ἐπομποστολοῦν εἰς τὴν στέψιν τῶν ἐν ἐνὶ λόγῳ αὐτοὶ ἦσαν τὰ μισθοφόρα ἐλατήρια, τὰ ὅποια ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φιλαρχία ἐκινούσαν διὰ νὰ ἐμπνέωσι τρόμον εἰς τοὺς ὑποκειμένους. Οἱ Βαρύγγοι διετήρησαν τὴν γλῶσσάν των· καὶ εἰς τὰ συμπόσια τῶν αὐτοκρατόρων, κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς, ἤρχοντο καὶ ἐξέφραζον εἰς τὴν γλῶσσαν των τὰς περὶ μακροημερεύσεως τοῦ αὐτοκράτορος εὐχὰς των. Ἡ γλῶσσα αὕτη ἦτον ἡ παλαιὰ Γοτθικὴ, ἣτις διασώζεται εἰσέτι εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἰσλανδίας. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράξενον ὅτι διετήρησαν οἱ Βαρύγγοι καὶ τὴν γραφὴν ὁμοῦ μὲ τὴν πάτριον γλῶσσαν, καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον ὅτι αὐτοὶ ἐνεχάραξαν τὰς ἐπὶ τῶν λέόντων τοῦ Πειραιῶς ρουνικὰς ἐπιγραφὰς.

Ὁ κόμης Λουΐσιος Βόσσης ἐναντιώθη εἰς τὴν γνώμην τοῦ Σουηδοῦ Ἀκερβλάδου εἰς ἓν συγγραμμάτιον τυπωθὲν ἐν Ταυρίνῳ τῷ 1805 (1) δι' ὁμοχρηστικῆς ὅτι οἱ χαρακτῆρες οὗτοι εἶναι Τυρρηνικοὶ ἢ Πελασγικοὶ· ἀλλ' ἡ γνώμη του ἔχει χρεῖαν βασιμωτέρων ἀποδείξεων.

Πλησίον τοῦ δεξιῶθεν κειμένου λέοντος βλέπει τις μίαν λέανιν μικροτέραν τοῦ φυσικοῦ μεγέθους· ἀλλὰ δὲν εἶναι γνωστὸν πόθεν μετεκομίσθη. Αἰλέξεις anno Corcyrae liberatae (ἐν ἔτει τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Κερκύρας) ἐγγραχθεῖσαι ἐπὶ τοῦ βάρου μαρτυροῦσιν, ὅτι τὸ μνημεῖον τούτο ἀνηγέρθη τῷ 1716 (2). Ἔτερος μικρότερος λέων κεῖται ὄχι μακρὰν αὐτοῦ· ἀλλ' εἶναι ἔργον πολλὰ ἄτεχνον. Ἀρχαιολό-

(1) Lettres de M. Louis Bossi, de Milan, sur deux inscriptions prétendues Runiques trouvées à Venise, avec des observations sur les Runes et 3 gravures — in 8.º

(2) Καθ' ἣν ἐποχὴν πολιερχομένη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἠλευθερώθη ἡ νῆσος αὕτη, τὸ πρεσβύτερον τῆς χριστιανισμοῦ, καὶ ἡ μόνη μείνασα ἀμείνων ἀπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγόν. Ἡ ἐλευθέρωσις αὕτη συνέβη κατὰ τὴν 11 Αὐγούστου, ἡμέραν, καθ' ἣν καὶ ὁ κλεινὸς Εὐγενεὶς ὁ Βούλγαρος γεννηθεὶς ὠνομάσθη Ἐλευθερίος.

γος τις σύγχρονος ἡμῶν νομίζει τὸν λέοντα τοῦτον, ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ ἀρχαίου χαρακτῆρος (style) τῆς τέχνης, καὶ ἴσως τοῦ Ζ' πρὸ Χ. αἰῶνος, ἐπεὶδὴ ἀναγινώσκει τις ἐπὶ τῶν ὤμων του τὴν Ἑλληνικὴν λέξιν ΛΕΩΝΕΘΑ ἀρχίζουσαν ἀπὸ τὰ δεξιὰ πρὸς ἀριστερά. Εἶναι προφανές ὅτι διέταξαν τὰ γράμματα τοιοιτοτρόπως κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων, διὰ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸ χαρακτῆρα ἀρχαιότητος, τὸν ὁποῖον ἀληθῶς δὲν ἔχει.

Πρὶν τελειώσωμεν τὴν διατριβὴν ταύτην, νομίζομεν καλὸν ν' ἀναφέρωμέν τι καὶ περὶ τοῦ κολοσσαίου λέοντος, ὅστις φαίνεται ἔτι τὴν σήμερον δύο περίπου μίλλια πρὸς βορρᾶν μακρὰν τῆς νῦν πόλεως τῆς Κίας (Τζιάς) εἰς ἓνα ἰδιόκτητον ἀγρὸν τοῦ κ. Ἰωάννου Παγκάλου. λαμβάνομεν δὲ τὴν ἐξῆς περιγραφὴν αὐτοῦ ἀπὸ τὸν κ. M. Brondsted (Voyage et Recherches dans la Grèce, σελ. 50).

« Ὁ κολοσσαῖος οὗτος λέων παριστάνεται πλαγιασμένος ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς, ἔξυπνος, καὶ ἔχει τὴν κεφαλὴν ἀνυψωμένην. Τὸ σχῆμα τοῦ βράχου ἐνέπνευσε ἀναμφιβόλως τὴν ἰδέαν εἰς τὸν τεχνίτην ν' ἀποτελειώσῃ τὸ ἔργον τῆς φύσεως καὶ νὰ τὸν μορφώσῃ τοιοιτοτρόπως. Εἶναι φανερόν τῶνόντι, ὅτι ἡ ὑπέρογκος αὕτη πέτρα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μετακομισθῇ ἀλλαχόθεν, ἀλλ' εἰργάσθη εἰς τὸν τόπον διότι καὶ αὕτη εἶναι πωρὴν πέτρα σποδοειδῆς, ὁμοία μ' ἐκείνην, ἐκ τῆς ὁποίας σύγκειται ὅλος ὁ περίξ βράχος. Ἡ ὀλικὴ μορφή αὐτοῦ εἶναι μεγαλοπρεπῶς κατειργασμένη· εἰς τὴν ἡρεμαίαν ταύτην θέσιν τοῦ θηρίου, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἀναλογίας τῶν μελῶν, ἐπιφαίνεται ἡ ἀληθινὴ ὁμοίωσις τῆς φύσεως. Ἐπεὶδὴ ὁ ὑπέρογκος οὗτος λέων, κατεσκευάσθη διὰ νὰ βλέπεται μακρόθεν, ὁ τεχνίτης ἐξεπίτηδες δὲν ἐφρόντισε νὰ τὸν ἐπεξεργασθῇ λεπτομερῶς. Ἀπὸ ἐν κάποιον διάστημα μᾶς ἔκαμε κακὴν προσβολὴν ἢ κεφαλὴν του, ἣτις φαίνεται τῶνόντι πολλὰ λεπτὴ καὶ προμήκης· ἀλλὰ τὸ ἐλλάττωμα τοῦτο χάνεται ἐκ τοῦ πλησίον, ὅταν δὲν συμπεριλαμβάνῃ τις τὴν ὀλικὴν μορφήν με μίαν ὀμματίαν. Ἐμετρήσαμεν ἀκριβῶς τὸ μέγεθος τοῦ λέοντος, περὶ τοῦ ὁποίου κἀνεῖς τῶν περιηγητῶν, νομίζω, δὲν ἀνέφερε τίποτε περὶ αὐτοῦ, μολονότι κεῖται πλησίον τῆς νέας πόλεως.

Τὸ μῆκος του, ἀρχίζοντες ἀπὸ τοὺς ῥόθυνας καὶ προοδεύοντες κατ' εὐθειαν διὰ τοῦ μετώπου, καὶ δι' ὅλου τοῦ μήκους τῆς ῥάχews ἕως

τὴν ῥίζαν τῆς οὐρᾶς, εἶναι 28 Γαλλικῶν ποδῶν ἀπὸ τὸ χάσμα τοῦ στόματος ἕως τὸ ἀνώτερον τῆς χαιτίης διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ λαιμοῦ εἶναι ποδῶν 11· ἀπὸ τὴν ἀρθρωσιν τοῦ δεξιοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς ἕως εἰς τὸ μέσον τῆς ῥάχews, τουτέστι τὸ ὕψος τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τοῦ σώματος, 9 ποδῶν. Μᾶς ἐφάνη ὅτι ἡ ὑπέρογκος αὕτη πέτρα δὲν ἔχει ἰκανὸν ὑποστήριγμα πρὸς τὸν ἀπότομον κατήφορον, ὅπου εὐρίσκεται, καὶ οὖν, ὅχι μόνον σεισμός τις, ἀλλὰ καὶ αἱ συνεχεῖς βροχαί, αἱ διαβρέγουσαι καὶ ἐκπλύνουσαι τὸ περικυκλόνον αὐτὴν γῆπεδον, εὐκόλως δυνάμηντι νὰ τὴν ὑποσκάψωσι καὶ νὰ τὴν ἐκκυλίσωσιν εἰς τὰς ὑποκατωθεν φάραγγας».

Ὁ κύριος Brondsted νομίζει ὅτι εὔρε τὴν ἐξήγησιν τοῦ μνημείου τοῦτου εἰς ἓνα μῦθον ἐπιτόπιον, τὸν ὁποῖον μᾶς διέσωσεν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός. (Περὶ Πολιτ. Θ') . . . « Λέγονται δὲ οἰκῆσαι νομαίαι πρότερον αὐτὴν· φοβήσαντος δ' αὐτὰς λέοντος, εἰς Κάρυστον διαβῆναι. Διὸ καὶ ἀκρωτήριον τῆς Κέω Λέων καλεῖται. »

Ἐγὼ ὅμως διστάζω ἂν οὗτος ὁ μῦθος ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς μνημεῖον, τὸ ὁποῖον κεῖται τόσον μακρὰν τῆς θαλάσσης εἰς τὸ στενὸν ἐνὸς βουνοῦ, ὅπου πρέπει νὰ ὑπάγῃ τις ἐξεπίτηδες διὰ νὰ τὸ παρατηρήσῃ. Καὶ ἐπεὶδὴ δὲν κεῖται πολλὰ μακρὰν τῆς σημερινῆς πόλεως, ἢ τῆς παλαιᾶς Ἰουλίδος, ἐμπορεῖ τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι καὶ τοῦτο το μνημεῖον ἀνηγέρθη εἰς τιμὴν τῶν ἀνδρείων Κέων, τῶν συναγωνισθέντων μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων κατὰ τῶν βαρβάρων εἰς τὴν Σαλαμίνα, εἰς τὰς Πλαταιάς, ἢ εἰς ὅποιονδήποτε ἄλλον ἔνδοξον ἀγῶνα.

Ἡ εἰκασία αὕτη φαίνεται ὅτι ὑποστηρίζεται κατὰ τι ἀπὸ τὰ ἐξῆς τοῦ Πausανίου (Βοιωτικ. Βιβλ. Θ', Κεφ. 40). « Προσιόντων δὲ τῇ πόλει, πολυάνδριον Θηβαίων ἐστίν, ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· οὐκ ἐπιγέγραπται μὲν δὴ ἐπίγραμμα, ἐπίσημα δὲ ἔπεστιν αὐτῷ λέων· φέροι δ' ἂν ἐς τῶν ἀνδρῶν μάλιστα τὸν θυμόν. »

Ἡ περικοπὴ αὕτη τοῦ Πausανίου εἶναι μᾶλλον περιέργως, διότι ὁ λέων, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει, ἀνεκαλύφθη εἰς τὴν Κάπραιναν, ἦτοι εἰς τὴν παλαιὰν Χαιρώνειαν, κατὰ τὸ 1820.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ.

10 ΕΠΙ ΕΠΙΚΛΕΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΕΝ ΑΣΤΕΙ ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΔΕ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ
 ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝΟΣ ΤΕΤΡΑΔΙ ΜΕΤ' ΕΙΚΑΔΑΣ ΘΕΟΓΕΝΗΣ ΚΑΛΑΙ
 ΜΑΧΟΥ ΛΕΥΚΟΝΘΕΥΣ ΕΠΕΝ ΕΠΕΙΔΗ ΘΕΟΔΟΤΟΣ ΕΥΣΤΡΟΦΟΥ
 ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΘΕΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΝΝΕΑΥΤΟΝ
 5 ΤΟΝ ΕΠΙ ΕΡΓΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΤΑΣ ΤΕ ΘΥΣΙΑΣ ΕΒΟΘΟΥΗΣΕΝ
 ΑΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΚΑΘΗΚΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΥΠΕΔΕΞΑΤΟ ΤΟΥΣ ΑΛΕΙΦΟ
 ΜΕΝΟΥΣ ΠΑΝΤΑΣ ΣΥΝΕΤΕΛΕΞΕΝ ΔΕ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΜΑΙΑ ΚΑΙ ΎΠΕ
 ΔΕΞΑΤΟ ΠΑΝΤΑΣ ΑΝΑΔΩΣΑΣ ΕΙΣ ΤΑΥΤΑ ΟΥΚ ΟΛΙΓΟΝ ΠΡΟΣΕ
 10 ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΔΕ ΚΑΙ ΟΠΛΑ ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΑΝΕΓΡΑΨΕΝ ΤΟΥΣ
 ΝΕΝΙΚΗΚΟΤΑΣ ΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΟΜΟΙΩΣ ΔΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ Τὰ ΚΑΝΑ ΕΙ
 ΔΗΦΟΤΑΣ ΕΠΑΝΗΓΑΓΕΝ ΔΕ ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΠΑΝΑΓΩΓΑΣ ΚΑΘ' ΕΚΑΣ
 ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΠΟΙΟΥΜΕΝΟΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΚΑΘΗΚΟΥΣΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ
 ΗΡΞΕΝ ΔΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΚΑΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΛΟΙΠΟΙΣ ΔΙΚΑΙΩΣ ΚΑ
 15 ΚΑ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΗΣ ΟΥΘΕΝ ΕΛΑΞΕ
 ΠΩΝ ΕΙΣ ΤΑΥΤΑ ΠΑΝΤΑ ΑΝΗΣΩΣΑΣ ΠΑΕΙΩΝ ΑΡΓΥΡΙΩΝ
 ΠΙΚΟΔΟΜΗΣΕΝ ΔΕ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΙΧΟΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ
 20 ΤΩΝ ΒΑΕΠΟΝΤΑ ΠΡΟΣ ΝΟΤΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ
 ΑΠΟΔΕΛΟΓΙΣΤΑΙ ΤΕΙ ΒΟΥΛΑΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΔΕΔΩΚΕ ΔΕ ΚΑΙ
 ΤΑΣ ΕΥΘΥΝΑΣ ΟΠΩΣ ΕΦΑΜΙΛΛΟΝ ΗΙ ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΒΟΥΛΟΜΕΝΟΙΣ
 ΦΙΛΑΔΟΞΕΙΝ ΕΙΔΟΣΙΝ ΟΤΙ ΚΑΤΑΞΙΩΣ ΤΙΜΗΘΗΣΟΝΤΑΙ ΤΩΝ
 ΕΥΕΡΓΕΣΙΩΝ ΑΓΑΘΕΙ ΤΥΧΕΙ ΔΕΔΟΧΘΑΙ ΤΕΙ ΒΟΥΛΑΙ
 25 ΤΟΥΣ ΔΑΧΟΝΤΑΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΨΥΣΑΝ ΕΚ
 ΚΑΝΣΙΑΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΩΝ ΓΝΩΜΗΝ ΔΕ ΕΥΜ
 ΒΑΛΔΕΣΘΑΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ ΟΤΙ ΔΟΞΗ ΤΕΙ ΒΟΥ
 ΛΑΙ ΕΠΑΙΝΕΣΑΙ ΤΟΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣΑΝΤΑ ΤΟΝ ΕΝΙΑΥ
 ΤΟΝ ΤΟΝ ΕΠΙ ΕΡΓΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΘΕΟΔΟΤΟΝ ΕΥΣΤΡΟ
 ΦΟΥ ΠΕΙΡΑΙΕΑ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΩΣΑΙ ΑΥΤΩΝ ΧΡΥΣΩΝ ΣΤΕΦΑ
 30 ΝΩΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗ
 ΜΟΝ ΤΩΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΕΙΠΕΙΝ ΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΝ
 ΤΟΥΤΩΝ ΔΙΟΥΥΣΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΤΡΑΧΩΔΑΙΟΙΣ ΟΤΑΝ
 ΠΡΩΤΟΝ ΓΕΝΗΤΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΝΤΕΙΟΙΣ ΤΩΙ ΓΥΜΝΙΚΩΙ ΑΓΩΝΙ
 ΑΝΑΓΡΑΨΑΙ ΤΟΔΕ ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΔΗ
 ΜΟΥ ΕΙΣΤΗΛΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΔΥΟ ΚΑΙ ΣΤΗΣΑΙ ΜΙΑΝ ΜΕΝ ΕΝ ΤΩΙ
 35 ΓΥΜΝΑΣΙΩΙ ΜΙΑΝ ΔΕ ΕΝ ΤΩΙ ΕΠΙΦΑΝΕΣΤΑΤΩΙ ΤΗΣ ΑΓΟ
 ΡΑΣ ΤΟΠΩΙ ΤΗΣ ΔΕ ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
 ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΣΤΗΛΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΝΑΙ ΤΟΥΣ
 ΕΠΙΜΕΛΗΝΤΑΣ ΜΕΡΙΣΑΙ ΔΕ ΤΟΝ ΤΑΜΙΑΝ ΦΙΛΟΚΛΗΝ ΠΕΙΡΑΙ
 ΕΑ ΕΚ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΚΑΤΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΑΝΑΔΙΣΚΟΜΕΝΩΝ
 40 ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ

Ο ΔΗΜΟΣ Ο ΣΑΛΑΜΙΝΙΩΝ
 ΘΕΟΔΟΤΟΝ
 ΕΥΣΤΡΟΦΟΥ
 ΠΕΙΡΑΙΕΑ ΓΥΜΝΑΣΙ
 45 ΑΡΧΗΣΑΝΤΑ ΕΠΙ ΕΡ
 ΓΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡ
 ΧΟΝΤΟΣ.

Αὕτη ἡ λιθίνη στήλη ἦτον συνημμένη μὲ τὰ τείχη τῆς ἐκκλη-
 σίας τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου εἰς τὴν Κούλουρην, κωμόπολιν τῆς νήσου
 Σαλαμίνας· μετεκομίσθη δὲ, κατ' αἴτησιν τοῦ Ἐφόρου μὲ τὰς
 λοιπὰς ἐπιγραφὰς εἰς τὸ ἔθνικόν Μουσεῖον. Πρῶτον ἐξέδωκε τὸ Ψή-
 φισμα τοῦτο ὁ Raoul de Rochette (*Antiquités Grecques du*
Bosphore, σελ. 204), καὶ ἐπρόσθεσε γαλλικὴν ἐρμηνείαν καὶ
 τινὰς σημειώσεις. Ἄλλὰ τὸ ἀντίγραφον, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν, ἦτον τό-
 σσον ἀτελές, ὥστε τὸν ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τινὰς εἰκασίας εὐφμεσά-
 τας μὲν, ἀλλ' ἐπιτοπλεῖστον ἐσφαλμένας. Χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν
 ὅλας τὰς διαφορὰς τῶν ἀναγνώσεων αὐτοῦ καὶ τῆς στήλης, ἄς ση-
 μειώσωμεν μόνον τὴν ἀρχήν.

Ἐπὶ ΕΡΓΟΚΛΕΟΥΣ Ἄρχοντος ἐν Ἄσει ΤΩΙ ΣΑΛΑΜΕΩΣ ΜΗΝΟΣ
 Μεταγειτνιῶνος τετραδί μετ' ΕΙΚΑΔΑ ΘΕΟΓΕΝΟΣ ΛΑ-
 ΜΑΧΟΥ ΕΥΚΟΝΘΕΥΣ εἶπεν.

Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν ἀντὶ τοῦ Ἐ π ι κ λ ῆ ς, Ἐ ρ γ ο κ λ ῆ ς, ὅτι
 ἦτον ἄρχων ἐπώνυμος τοῦ προηγουμένου ἔτους· τὸ προσηγορικὸν
 τῶν Ἀθηναίων Ἄ ς υ, ἀποδιδόμενον εἰς τὴν Σαλαμίνα· τὴν παράδοξον
 κατάληξιν Σ α λ ἄ μ ε ω ς· τὸν ἄρχοντα τῶν Ἀθηναίων Ἐ ρ γ ο κ λ ῆ ν,
 μεταποιούμενον ἄρχοντα τῆς Σαλαμίνας· τὸν ἀληθῆ αὐτῆς ἄρχοντα
 Ἀνδρόνικον καταλειπόμενον· τὸ τοῦ Θεογένους Καλλιμάχου, ἢ κατὰ
 τὴν κακὴν ἀνάγνωσιν, Θεοξένου Λαμάχου, ἀνύπαρκτον
 δημοτικῶν Εὐ κ ο ν θ ε ῦ ς. Ὁ Kœler (*Dorpatische Beiträge*,
T. I, p. 3) ἐξέδωκε δεύτερον τὸ Ψήφισμα τοῦτο καὶ ἐδιώρθωσε
 τινὰς τῶν ἀναγνώσεων, καὶ τέλος ὁ Bœckh τὸ ἐξέδωκεν εἰς τὸ
Corpus Inscript. Græc. v. I, p. 148 μὲ τίσιν ἀκρίβειαν,
 ὥστ' ἔχομεν ὀλίγα νὰ σημειώσωμεν περὶ τοῦ κειμένου.

Σφαλερὸν διόλου πόρισμα ἐξάγει ὁ Raoul de Rochette περὶ
 τοῦ χρόνου τοῦ Ψηφίσματος, νομίζων αὐτὸ ἀρχαιότατον, καὶ, διὰ
 τὰ εἰς αὐτὸ φαινόμενα σημεῖα αὐτονομίας, ὀλίγον τι προγενέστερον
 τοῦ καιροῦ καθ' ὃν οἱ Ἀθηναῖοι «ἀναστάτους ἐποίησαν τοὺς
 Σαλαμινίους, καταγνόντες ἐθελοκακῆσαι σφᾶς ἐν
 τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Κάσσανδρον, καὶ τὴν πόλιν
 γνῶμη τὴν πλέον Μακεδόσιν ἐνδοῦναι» (Παυσαν. Ἀ. Σ.
 35)· ἐνῶ φαίνεται προφανῶς ἀπ' αὐτὸ τὸ Ψήφισμα, ὅτι ἐδημοσι-
 εῖθη, ὅταν ἡ Σαλαμίς ἦτον ὑποκειμένη εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Οὗτοι
 δὲ τὴν ἐξουσίαν, ἀφ' οὗτο ὁ Φιλάιος καὶ Εὐρουσάκης, τοῦ Αἴαντος
 υἱοὶ, μέτοχοι γενόμενοι τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων, παρέδωκαν
 εἰς αὐτοὺς τὴν νήσον, ἢ μάλλον εἶπεν, ἀφ' οὗτο ἐπὶ Σίλωνος, μετὰ
 μακρὸν καὶ δεινὸν πόλεμον, τὴν ἀπέσπασαν ἀπὸ τοὺς προκατα-
 λαβόντας αὐτὴν Μεγαρεῖς (Πλούταρχ. Σόλων). Δεῖται λοιπὸν νὰ
 γνῶρισθῇ ὁ ἀληθινὸς χρόνος τοῦ Ψηφίσματος. Ὁ Bœckh παρατη-

ρεῖ, ὅτι εἶναι ἄτοπον νὰ ταχθῇ αὐτὸ πρὶν τοῦ γ' ἑνιαυτοῦ τῆς ρκγ' Ὀλυμπιάδος, διότι ἡ ἀπτικὴ χρονολογία εἶναι μέχρι τούτου τοῦ ἑνιαυτοῦ πλήρης τῶν ἐπωνύμων Ἀρχόντων, μεταξύ τῶν ὁποίων δὲν ἀπαντῶνται Ε π ι κ λ ῆ ς καὶ Ἐ ρ γ ο κ λ ῆ ς· καὶ οὗτος εἶναι ὁ ἰσχυρότερος τοῦ λόγος. Ἄλλ' ἐπειδὴ, κατὰ τὸ Ψήφισμα, ὁ Ταμίας καὶ ὁ Γυμνασιάρχης εἶναι πειραιεῖς, καὶ ὁ λευκονοεὺς Θεογένης προτινεῖ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν γνώμην του, συμπεραίνει ὁ Boeckh ὅτι, ἐξωσθέντων τῶν Σαλαμινίων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων (Παυσ. Β', α'), οὗτοι διένειμαν τότε εἰς τοὺς συμπολίτας των διὰ κλήρου τὴν γῆν τῆς νήσου, ὡς ἐσυνειθίζαν νὰ κάμνουν εἰς ἄλλας περιστάσεις. Οἱ κληροῦχοι οὗτοι, ἐν ᾧ διετέλουν νὰ ἴναι πολῖται Ἀθηναῖοι, καὶ νὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ δήμου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκον, ἐσηματίζον καὶ ἰδιαίτερον κοινότητα, ἥτις ἐδιωκεῖτο κατὰ τὸ πολίτευμα τῶν Ἀθηναίων. Ἐξ αἰτίας τῆς ἀναφέρεται εἰς τὸ Ψήφισμα, ἐκτὸς τοῦ ἐν Ἄστει ἄρχοντος, καὶ ὁ ἄρχων, ἡ βουλή, ὁ δῆμος τῶν Σαλαμινίων, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κατὰ τὸ ἔθος τῶν Ἀθηναίων. Ἡ εἰκασία αὕτη ἔχει πολλὴν πιθανότητα. Ἄλλ' ἐξεύρομεν ἡμεῖς, ἂν οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἦσαν μέτοχοι τοῦ πολιτεύματος τῆς Σαλαμίνος, πρὶν ἐξωσθῶσιν οἱ κάτοικοί τῆς; Ἴσως ἄχρι τῆς κατασχέσεως τῶν Μακεδόνων συγκατελέχθη ἡ νῆσος εἰς τοὺς δήμους· καὶ λέγω ἴσως· διότι δὲν ἔχομεν παρὰ μόνην τὴν ἀνίσχυρον μαρτυρίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Μεύρσιος (*Reliquia Attica, C. XI*) φέρει ἐκ τοῦ Φιλοστράτου « Ἡ τ τ ῖ κ ῖ ζ ε ν (ὁ Αἴας) Σ α λ α μ ῖ ν α ο ἰ κ ῶ ν , ἦ ν Ἀ θ η ν α ῖ ο ἰ δ ῆ μ ο ν π ε π ο ἰ ἦ ν τ α ι . » Ἄλλ' ἐὰν ἐξ αἰτίας τῆς χρονολογίας τῶν ἀρχόντων τὸ Ψήφισμα ἴναι μεταγενέστερον τοῦ γ' ἔτους τῆς ρκγ' Ὀλυμπιάδος (280 ἔτη πρὶν Χριστοῦ), εἶναι ἄρα ἀνάγκη καὶ νὰ καταβῶμεν ἕως εἰς τοὺς μετὰ τὴν ρκγ' Ὀλυμπιάδα καιροὺς, διότι ὁ Ἄρατος ἀπέδωκεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὴν ρκγ' Ὀλυμπιάδα τὴν Σαλαμίνα (Διόδωρος Η, §. 69. Πολύβιος δ' ΙΙ, 5. Παυσαν. Β', §. ἡ. Πλούταρχ. Ἄρατ.), τὴν ὁποίαν οἱ Μακεδόνες κατεῖχον, ἀφ' οὗ τὴν ἐκυρίευσεν ὁ Κάσσανδρος (ἦγον ἀπὸ τοῦ γ' ἔτους τῆς ρκγ' Ὀλυμπιάδος). Ἐπειδὴ δὲ μεταξύ τῶν δύο ἐποχῶν διέτρεξαν ὑπὲρ τὰ 70 ἔτη, οἱ Σαλαμῖνιοι δὲν πρέπει νὰ ἐξώσθησαν, ἀφοῦ ὁ Ἄρατος ἀπέδωκεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὴν νῆσον, διότι τότε δὲν ἔμπορούσε νὰ ζῆ ὁ εἰς τὴν Σαλαμίνα στρατηγὸς Ἀσκητάδης, τὸν ὁποῖον κατεδίκασαν εἰς θάνατον οἱ Ἀθηναῖοι, κατὰ τὸν Παυσανίαν (Α', 935). Ἀνέκτησαν λοιπὸν προτῆτερα οἱ Ἀθηναῖοι τὴν Σαλαμίνα διὰ τῆς βοήθειας Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καθὼς ἀνέκτησαν τὴν Μουνυχίαν καὶ τὸν Πειραιᾶ· καὶ καθὼς οἱ λιμένες οὗτοι, παρομοίως καὶ αὕτη ἐξανακυριεύθη ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, ἕωσθ' τὴν ἐπῆρεν ἀπ' αὐτῶν ὁ Ἄρατος. Ταῦτα χάριν τῆς ἀκριθείας, μολοντί δὲν ἐμποροῦμεν

ἐκ τῶν εἰρημένων νὰ συνάξωμεν, εἰς ποῖον ἔτος κυρίως μετὰ τὴν ρκγ' Ὀλυμπιάδα ἀνήκει ἡ ἐπιγραφή μας.

Στίχ. 1. ἐπί. Οἱ μικροὶ χαρακτῆρες σημειοῦσι τὰς εἰς τὴν στήλην ἀναπληρουμένας ἐλλείψεις — Ἀνδρονίκου· Ἀνδρωνος (ὁ Boeckh). Ἰπεννοεὶ δὲ ἄρχοντος.

— 2. Εἰκάδας. σφάλμα τοῦ λιθοξόου ἀντὶ εἰκάδα, ἢ πρέπει νὰ ἐνοσηθῇ ἐκείνη ἐκ τῶν εἰκάδων τοῦ ἑνιαυτοῦ, ἥτις ὑπάγεται εἰς τὸν μῆνα Μεταγειτηνίωνα. — Φαίνεται ἔπειτα εἰς τὴν στήλην ἐν μικρὸν κενόν, ὡς εἰς τὰς γραμμάς 3, 23, 26, 36. Τὰ διαστήματα ταῦτα διακρίνουσι τὰς διαφόρους περιόδους.

— 2. Θεογένης· Θεόξενος (Boeckh).

— 7 Ἐρμιαῖα· Ἐορτάζοντο εἰς τὸ γυμνάσιον ὑπὸ τῶν παίδων πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐρμοῦ.

— 9 Ἐλαῖον· Μετεχειρίζοντο αὐτὸ πρὸς ἐλαιοχριστίαν οἱ νεανίσκοι εἰς τὸ γυμνάσιον.

— 10. Ὀπλαόκτω. Ὀπλον ἐν ᾧ παρὰ τῷ Boeckh, ὅστις φρονεῖ ὅτι εἶναι ἡ ἀσπίς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ νικητοῦ. Ἄλλ' ἡ ἐπιγραφή λέγει σαφῶς ὄπλαόκτω, τὰ ὁποῖα ἴσως ἐχρησίμευαν εἰς τοὺς ἀγῶνας. Εἰς τὸ ἀνέγραψεν κατὰ τὴν συνήθειαν πρέπει νὰ ὑπονοήσωμεν, ὅτι εἰς μίαν ἐξεπίτηδες στήλην ἐνέγλυψεν ὁ Θεόδωτος ἐκ τῶν ἰδίων τὸ ὄνομα τῶν νικητῶν.

— 11. Τοὺς τὰ κανᾶ. Οἱ πρὸ τοῦ Boeckh ἀνεγίνωσκον, ΞΑΝΩΝ· ὅθεν αὐτὸς θεωρεῖ (σελ. 900) ὡς βεβαιοτάτην τὴν δι' ῥησίν του Ἐλαῖον, δηλαδὴ ὅτι τὸ Ε εἶναι Ε, τὸ Α-Λ, τὸ Ν-ΔΙ, τὸ Ω-Ο, προσθέτων ὅτι διὰ τοῦ οἱ Ἐλαῖον εἰληφότες πρέπει νὰ ἐνοώμεν τοὺς πρὸ ὀλίγου ὀνομασθέντας ἀλειφομένους· ἀλλὰ δὲν με καταπίθει. Διότι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι κενοδοξία καὶ ὄχι γενναϊότης τοῦ δωρητοῦ τὸ νὰ ἀναγράψῃ τὰ ὀνόματα τῶν λαβόντων τὸ δῶρον. Ἐκτὸς τούτου φαίνεται ἀπὸ τὴν εἰς τὸ μάρμαρον ἀκριβῶς γινομένην ἐξέτασιν, ὅτι ὑφίστανται εἰς αὐτὸ τὰ γράμματα τ . . α ν α . . Αὐτὰ λοιπὸν καὶ ὁ μετ' αὐτὰ δι' ἄλλα δύο μόνον γράμματα κενὸς τόπος δὲν μᾶς συγχωροῦσι νὰ ἀναγνώσωμεν Ἐλαῖον. Τὸ ληφότας, μετὰ τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἡ ἄλλη γραμμὴ, μᾶς βεβαιώνει ὅτι πρέπει νὰ ἀναγνώσωμεν εἰληφότας, διότι εἶναι λόγος περὶ ληφθέντος πράγματος. Πιθανὴ ἡ ἀντικατάστασις τῆς λέξεως τὰ κανᾶ. Εἰς αὐτὰ ἐπερικλείοντο ἴσως τὰ βραβεῖα τῶν δευτερευόντων, ἢ τὰ ἔφερον ἀπλῶς πρὸς πομπήν.

— 12 Ἐπαναγωγίας. Σημαίνει τὴν ἐπάνοδον τῶν νεῶν, αἵτινες ἦγον εἰς Ἀθήνας καὶ Σαλαμίνα τοὺς πολίτας, τὰς καθηκούσας ἡμέρας, καθ' ἃς οἱ εἰς τὴν μικροτέρην τῆς Σαλαμῖνος πολιτείαν καὶ

εις την μεγαλητέραν των Αθηνων ἀνήκοντες, συνηθροίζοντο διὰ νὰ σκεφθῶσι περὶ δημοσίων ὑποθέσεων.

— 15 Σπουδῆς οὐθὲν ἐλλείπων. Ἀναγινώσκειται ἡ φράσις καὶ εἰς τινὰ ἐπιγραφὴν τοῦ Gruter (T. 11, σελ. 429) R.

— 15 Κακῶς. Τὸ κακῶς αὖς μείνη εἰς τὸν λιθοξόον, ὅστις κακῶς ἐγλυψεν ἀντὶ κατὰ.

— 16 Πλεῖον ἀργύριον. Περισσότερον δηλαδὴ ἐκείνου, τὸ ὅποιον διέταττον οἱ νόμοι. B.

— 16 Ἀνηλώσας. Ἀντὶ ἀναλώσας, ὀρθότερον γεγραμμένον εἰς τὸν ὄγδον στίχον.

— 17 Ἀγορᾶς. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πausανίου ὑπῆρχον ἔτι εἰς τὴν Σαλαμῖνα ἐρείπια τῆς ἀγορᾶς.

— 19 Τεῖ Βουλεῖ. Ἀντὶ τῆ Βουλή, ὡς εἰς τὸν 23 καὶ 25 στίχον. Τὸ ἴδιον φαίνεται καὶ εἰς τὸ ψήφισμα τῆς Σύρας, τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸν Α' ἀριθμὸν τῆς Αἰγυπτιακῆς οὕτω καὶ εἰς τὸν 23 στίχον ἀγαθεῖ τύχει, ἀντὶ ἀγαθῆ τύχη.

— 19-20 Ἀπολελόγισται... Εὐθύνας. Πᾶς Ἀθηναῖος πολίτης, τριάκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν ἀρχὴν του, ἔπρεπε νὰ δώσῃ λόγον· καὶ οὕτε ἡδύνατο, πρὶν τὸν ἀποδώσῃ, νὰ πωλήσῃ τὰ κτήματά του, ἢ ν' ἀξιώθῃ τιμῶν καὶ ἀνταμειβῶν. Ὅποιαν δὲ διάκρισιν ἔκαμνον μεταξὺ τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ τῆς εὐθύνης, μᾶς διδάσκει ὁ Boeckh, (*Oeconom. Polit. des Ath.*, l. 11, c. 8).

— 22 Ἀγαθεῖ τύχει ἄχρι τῶν, δοκεῖ τεῖ Βουλεῖ (στίχ. 25) ἀναγινώσκειται αὐτολεξεῖ ὡς τύπος τῶν τοιούτων ψηφισμάτων εἰς ἓν ἄλλο τῶν Ἀθηναίων τῆς Δήλου· καὶ ἄλλαι τοιαῦται φράσεις φαίνονται εἰς τὰ ψηφίσματα, τὰ ὅποια ἀναφέρουσιν ὁ Δημοσθένης (Περὶ Στεφάνου) καὶ Διογένης ὁ Λαέρτιος (εἰς βίον Ζήνωνος).

— 23 Προέδρους. Οἱ πρόεδροι ἐκλέγοντο κατὰ ψῆφον ὑπὸ τοῦ Ἐπιστάτου, καὶ προεδρεύοντες εἰς τὴν συνέλευσιν ἔλεγον διὰ τοῦ κήρυκος τῷ δήμῳ· « Δοκεῖ ὑμῖν περὶ τούτου βουλευσασθαι ». (Ἰδ. Πολυδεύκη καὶ Οὐλπιανόν).

— 29 Κατὰ τὸν νόμον. Στεφανῶσαι αὐτὸν χρυσῶ στεφάνῳ τὸ ἐκ τοῦ νόμου (τὸ τῶν Συρίων ψήφισμα).

— 30 Ἀνειπεῖν. Συνεχέστερον ἀπαντᾶται ἀναγορεύειν, ἀνακηρύττειν. R.

— 31 Τραγωδοῖς. Χωρὶς νὰ ἔχη τὸ ἴδιον παρὰ τῷ ὠ προσγεγραμμένον, ὡς τὸ ἔχει εἰς τὸ εἰκοδόμησε. Στίχ. 17.

— 31 Τραγωδοῖς. « Τοῦ δὲ τῶν στεφανούντων ἕνεκα συμφέ-

» ροντος ἐν τῷ θεάτρῳ γίγνεται τὸ κήρυγμα· οἱ γὰρ ἀκούσαντες » ἅπαντες εἰς τὸ ποιεῖν εὐ τὴν πόλιν προτρέπονται, καὶ τοὺς ἀπο- » διδόντας τὴν χάριν μᾶλλον ἐπαινοῦσι τοῦ στεφανουμένου ». (Δημοσθέν. Περὶ Στεφάνου).

— 32 Αἰαντεῖος. Ἄν τὸ ψήφισμα καὶ ὁ Ἡσύχιος δὲν μᾶς ἔλεγον ὅτι τὰ Αἰάντεια ἦτον εἰς Σαλαμῖνα ἱερά τοῦ Αἰάντος ἑορτῆ, ἔπρεπε νὰ συμπεράνωμεν τοῦτο ἐκ τῆς προθυμίας μὲ τὴν ὅποιαν οἱ Ἕλληνες ἐτίμων τοὺς ἥρωάς των.

Ὁ Πausανίας εἶδεν εἰς Σαλαμῖνα τὸν ναὸν τοῦ Αἰάντος, καὶ αὐτὸν δὲ καὶ Τελαμῶνα τὸν πατέρα του ἐπεκαλέσθησαν πρὸ τῆς μάχης οἱ Ἕλληνες ἰσάμενοι μὲ τὰ πλοῖά των πλησίον τῆς Σαλαμῖνος (Hrod. H, 64.). Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ξίφος τοῦ Αἰάντος καὶ τὸ σάκος χάλκεον, ἐπταθόειον, ἢ ὅτε πύργος, ὡς λέγει ὁ Ὀμηρος, φαίνονται ἐγκεχαραγμένα εἰς τὰ νομίσματα τῆς Σαλαμῖνος.

— 34 Εἰστήλας. Ἀντὶ τοῦ τελικοῦ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ ἀρχικοῦ τῆς ἐπομένης λέξεως ἐτέθη ἐν μόνον Σ.

— 46 Ἄργοντος. Ὑπενόει τιμᾶ, ἢ μᾶλλον, στεφανοῖ, ὡς εἰς τὸ ψήφισμα τῶν Συρίων φαίνεται, ὅπου τὸ κήρυγμα ἀναφέρεται αὐτολεξεῖ· νομίζω δὲ ὅτι, κυρίως, τὸ εἰς τὸν στέφανον περιεχόμενον εἶναι τὸ κήρυγμα.

Ὅταν αἱ ἐπιγραφαὶ λαλῶσι περὶ θαλαῦ στεφάνου, πρέπει νὰ ἐνοηθῆται ὅτι οἱ στέφανοι ἦσαν ἀπὸ γλωροῦς κλάδους. Ὁ χρυσοῦς στέφανος, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται λόγος, νομίζω ὅτι ἦτον ἐκ χρυσῶν φύλλων ελαίας, ὡς εἶδον ἐγὼ ἓνα εὐρεθέντα εἰς Δῆλον. Ἐπιβεβαιῶ τὴν γνώμην μου ταύτην ὁ περιέχων ἐνταῦθα νόμος τοῦ σφεθέντος στέφανος ἐξ ελαίας, καθὼς καὶ εἰς τὸ ψήφισμα τῆς Σύρας καὶ εἰς ἄλλα· ἐπειδὴ, ὡς λέγει Διονύσιος ὁ Ἄλικαρνασσεύς εἰς τὴν Ῥητορικὴν τέχνην (Κεφ. Α'), « εἶναι ἱερὸν ἢ ελαία φυτὸν τῆς Ἀθηναῖς, » ἄκος πόνων, σύμβολον νίκης· ἀπὸ τούτου τὰ τρόπαια ἔστησαν οἱ » παλαιοί· πρῶτον δι' αὐτοῦ ἐστέψατο ἡ Παλλὰς νικήσασα τὸν Ποσειδῶνα· συναγωνίζεται πρὸς τὸν λόγον, δι' οὗ κοσμοῦνται αἱ » πανηγύρεις· οἰκειότατον εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους, ἐπειδὴ τὰ γυμνάσια διεπονούντο διὰ τοῦ ελαίου ».

Συνεβίζουσαν ἀκόμη τὴν σήμερον οἱ Ἀθηναῖοι νὰ κάμνωσιν ἐξ ελαίας τοὺς στεφάνους τῶν γάμων ἢ τὰ κοινῶς λεγόμενα στέφανα.

A. M.

Περὶ χαρακτήρος καὶ ἤθους τοῦ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀφρικῇ λέοντος.

Ὁ λέων εἶναι ἐν τῶν μεγίστων καὶ ἰσχυροτάτων ζωοδόρων θηρίων, κατατασσόμενος ὑπὸ τῶν νεωτέρων εἰς τὴν γενεάν τῶν αἰλουροειδῶν (feles)· διότι μὲ τὸν ἄγριον αἴλουρον καὶ μὲ τὸν κατοικίδιον (τὸν κάτον) ἔχει κατὰ πάντα μεγίστην ὁμοιότητα, ὥστε ὁ σκελετὸς καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα τούτων ἀπὸ τὰ ἐκείνου δὲν διαφέρουσιν εἰμὴ μόνον κατὰ τὸ μέγεθος. Διακρίνεται δὲ ἀπὸ τὰ ὁμογενῆ του ἐκ τοῦ ξανθοῦ χρώματος, ἐκ τοῦ τετραγωνικοῦ προσώπου του, ἐκ τοῦ θυσιάνου τοῦ εἰς τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς, καὶ ἐκ τῆς χαίτης, τὴν ὁποίαν φορεῖ τὸ ἀρσενικὸν εἰς τὴν ἀκμικίαν του ἡλικίαν. Διαφέρει δ' ἔτι καὶ κατὰ τὸ ἦθος· ὅτι αἰσθανόμενος τὴν βίωσιν καὶ ἰσχύον του φαίνεται σοβαρὸς, υπερήφανος καὶ γενναῖος, καὶ εὐγνώμων προσέτι εἰς τοὺς εὐεργετήσαντας. Δὲν εἶναι αἱματοχαρῆς, οὐδὲ φονικὸς ὡς ὁ τίγρις· διότι δὲν φονεύει διὰ λαιμαργίαν ἢ αἱμοδιψίαν ὅ,τι καὶ ὅσα τοῦ τύχωσιν, ἀλλ' ὅτ' ἔχει τὴν φυσικὴν ἀνάγκην τῆς πείνας, εὐχαριστούμενος μόνον εἰς ὅσον ἀρκεῖ νὰ τὴν θεραπεύσῃ. Παλαιὰ εὐρίσκοντο οἱ λέοντες καὶ εἰς τὰ τρία μέρη τοῦ παλαιοῦ κόσμου· τὰ ἄρα εὐρίσκονται περιορισμένοι εἰς τοὺς θερμωτάτους τόπους τῆς Ἀφρικῆς, καὶ σπανίως εἰς τινὰ τῶν μεσημβρινῶν μερῶν τῆς Ἀσίας. Παρεκτὸς τῶν μυθολογημάτων τῶν περὶ τοῦ Νεμαίου λέοντος καὶ τῶν χαρακτηρισμένων εἰς τὰ Ἑλληνικὰ νομίσματα λεόντων, μαρτυροῦντων ὅτι ἦτο γνωστὸν τὸ ζῶον τοῦτο εἰς τοὺς ἐντοπίους, ὁ Ἡρόδοτος (βιβ. Ζ'), καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (περὶ Ζῴων βιβ. ζ' καὶ Η') λέγουσι βητῶς, ὅτι ὑπῆρχον ἱκανοὶ λέοντες εἰς τὴν Θράκην, Μακεδονίαν καὶ Ἀκαρνανίαν. Εἰς τὴν Συρίαν ὅμως καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν πρέπει νὰ ἦσαν καὶ τότε πολλοτάτοι· διότι ἐκεῖθεν ἐλάμβανον οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ ἑκατοντάδας τοὺς λέοντας διὰ τὰς θηριομαχίας, καὶ τοῦτο συνετέλεσε νὰ ὑπερολιγοστεύσῃ τὰ ζῶα ταῦτα. Ὁ Σύλλας κατὰ τὸν Πλίνιον (lib. 8 Cap. 16) πρῶτος ἤρχισε νὰ θάλλῃ ἀνὰ ἑκατὸν ἀρσενικοὺς λέοντας εἰς τὸ θέατρον μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Πομπηῖος ἐξἄκοσιους, ἐξῶν οἱ 315 ἦσαν ἀρσενικοὶ, καὶ μετέπειτα ὁ Καῖσαρ 400. Ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου ἤρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσι, καὶ ἐπὶ Πρόβου, ἂν καὶ ἐφάνησαν πάλιν

διὰ μιᾶς εἰς τὸ θέατρον δύο ἑκατοντάδες ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, ἔγινε θέσπισμα ἐμποδίζων τοὺς ιδιώτας ἀπὸ τοῦ νὰ κυνηγῶσι τοὺς λέοντας, τὸ ὁποῖον ἀκυρώθη ἐπὶ Ὀνωρίου. Ἡ ἀκύρωσις αὕτη, ἔπειτα καὶ ἡ ἐφεύρεσις τῶν πυροβόλων ὕπλων, ὄντων φοβερωτέρων καὶ ὀλεθριωτέρων παρὰ τὰ βέλη καὶ τὰ ἀκόντια, ὀλιγόστευσε πλεύτερον καὶ περιώρισε τοὺς λέοντας εἰς τὰς ἐρημίας τῆς Ἀφρικῆς σχεδὸν τῆς μεσημβρινῆς.

Εἰς τοῦτο τὸ μεσημβρινώτατον μέρος τῆς ἠπείρου ταύτης, καθὼς λέγει ὁ συγγραφεὺς ἄρθρου τυπωθέντος εἰς τὴν ἐκδιδομένην ἐφημερίδα εἰς τὸ Εὐέλπες Ἀκρωτήριον (I), εὐρίσκονται δύο διαφορότητες λεόντων· τῆς μὲν μιᾶς εἶναι κίτρινοι, τῆς δὲ ἄλλης αἰθοὶ, ἢ μαῦροι, ὡς λέγουσιν οἱ ἐκεῖ ἀποικοὶ Ὀλλανδοὶ. Οἱ αἰθοὶ εἶναι ἰσχυρότεροι καὶ θηριωδέστεροι τῶν ἄλλων· ἡ δὲ φαινομένη διαφορὰ εἰς τὸ χρῶμα των ἴσως προέρχεται ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερον κλίμα ἐκάστου τόπου, τὸν ὁποῖον κατοικοῦσιν οἱ λέοντες, καὶ ἀπὸ τὴν τροφήν, τὴν ὁποίαν ἐκεῖ εὐρίσκουσι.

Εἰς φοβερώτατοι ὄλων τῶν λεόντων νομίζονται οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὸν τόπον τῶν Βοσγεμάνων πέραν των συνόρων τῆς ἀποικίας. Ἐπειδὴ, ἔχοντες νὰ μάχωνται πρὸς τοὺς ἀθλίους τούτους βαρβάρους, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὰ καλάμινα βέλη δὲν τρομάζονται πολὺ, καὶ μὴ γνωρίζοντες τὰς τρομερὰς καρβίνας τῶν ἀποίκων, ἐσυνείθισαν νὰ στοχάζωνται τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἐχθροὺς ὀλίγον φοβερούς. Ὄταν λέων ἐπιτύχῃ ν' ἀρπάσῃ κανένα τῶν βαρβάρων τούτων ἀπὸ τὰς συνοικίας των, ἐρχεται καὶ ἐσπέραν ἐλπίζων νὰ ἐπιτύχῃ πάλιν ἄλλο θῦμα ἀνθρώπινον, ὥστε οἱ ἄθλιοι Βοσγεμᾶνοι πολλάκις ἀναγκάζονται ν' ἀφήσωσι τὰς οἰκίας των καὶ νὰ μετακινήσωσιν ἄλλοῦ· καὶ τότε πάλιν εἶναι εὐτυχεῖς ἂν ὁ τρομερὸς των ἐχθρὸς δὲν τοὺς ἐπάρῃ καταπόδας φεύγοντας, καὶ δὲν φθάσῃ νὰ τοὺς καταφάγῃ ὅλους τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Λέγουσι μάλιστα τινες ὅτι συνειθίζουσιν οἱ ἄθλιοι ἄγριοι οὗτοι νὰ ἐκβαλλῶσι τὸ μερίδιον τοῦ λέοντος, καὶ νὰ τοῦ ἀφίνωσιν εἰς ἐπιτήδειον τόπον τοὺς πλέον ἡλικιωμένους ἐξ αὐτῶν γέροντας καὶ τοὺς πλέον ἀβρώστους, ἐλπίζοντες μετὰ τοῦτο νὰ σώσωσιν ἄλλους, τῶν ὁποίων τὴν ζωὴν στοχάζονται ὡς πολυτιμωτέρων.

(1) South African journal ἐνομάζεται ἡ ἐφημερίς· ἡμεῖς δὲ τὰ ἐπόμενα ἀποσπάσματα μεταφράζομεν ἀπὸ τὸ Annales des Sciences naturelles, T. 14.

Δὲν φαίνονται δὲ ὑπερβολαὶ τὰ ὅσα εἶπαν περὶ τῆς παραδόξου δυνάμεως τοῦ ζώου τούτου. Εἶναι βέβαιον ὅτι δύναται ἀκόπως νὰ σύρῃ εἰς μέγα διάστημα τὸ μέγιστον βῶδιον· καὶ ὅταν τὸ κυνήγιόν του ἦναι ἑλαφρότερον, τὸ φορτῶναι εἰς τὴν ῥάχιν του καὶ τὸ ἀπάγει μακρὰν. Ὁ συγγραφέας τὸ παρὸν ἄρθρον εἶδε λέοντα νεώτατον, ὅστις μετέφερεν ἄλογον ἕως 900 ὀργυῖας μακρὰν τοῦ τόπου, ὅπου τὸ εἶχε φονεύσει. ἤκουσε μάλιστα καὶ ἀξιοπίστους ἀνθρώπους λέγοντας, ὅτι κυνηγοὶ τινες ἔριπτοι εἰς 10 λευγῶν περίπου διάστημα ἐξηκολούθησαν τὰ ἰχθάρια ἐνὸς λέοντος ἀπάγοντος δρομαίως δάμαλιν δύο ἐτῶν, καὶ ὅτι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἤγγισε κατὰ γῆς εἰμὴ εἰς ἓν ἢ δύο μέρη.

Ὁ λέων, καθὼς καὶ ὅλα τὰ αἰλουροειδῆ, πρέπει νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν πανουργίαν διὰ νὰ πιάσῃ τὰ ζῶα, μὲ τὰ ὁποῖα τρέφεται. Ἐμπορεῖ τῷ ὄντι μ' ἐν μόνον πηδῆμα νὰ πεταχθῆ δεκαπέντε διάσκελα μακρὰν, καὶ ν' ἀκολουθήσῃ νὰ πετᾶται οὕτω πηδῶν ἄλλεπαλλήλως, ὥστε νὰ περάσῃ τὸ καλῆτερον ἄλογον εἰς τὴν δρομήν· πλὴν δὲν ἔμπορεῖ νὰ βραστάξῃ πολὺν καιρὸν τοῦτο τὸ πηδητικὸν τρέξιμον, ὅθεν καὶ σπανίως τὸ ἐπιχειρῆται. Ἀνίσως, ἀφ' οὗ κάμῃ ὀλίγα πηδημάτα, δὲν φθάσῃ τὸ κυνήγιόν του, παύει ἀπὸ τοῦ νὰ τὸ καταδιώκῃ, αἰσθανόμενος ὅτι δὲν θέλει ἐμπροσθεῖ νὰ τὸ προφθάσῃ. Οὔτε δι' ἀνανδρίαν λοιπὸν, οὔτε δι' ἀπιστίαν, ὡς εἶπαν τινές, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην φυσικὴν τοῦ διοργανισμοῦ του, ἐνεδρεῖε ὁ λέων τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς τὰς Ἀντιλίπας, χονόμενος μετὰξὺ εἰς τὸ ὑψηλὸν χορτάριον καὶ εἰς τὰ καλάμια τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὰς ὄχθας τῶν πηγῶν, ὅπου ἔρχονται τὰ ζῶα ἐκεῖνα νὰ πίνωσιν· ἤθελεν ἀποθάνει τῆς πείνας ἂν ἐκυνήγα ἀλλέως. Καὶ τῷ ὄντι εἰς τοιαύτας τοποθεσίας εὐρίσκονται τὰ κέρατα καὶ τὰ κόκκαλα τῶν κατατρωγομένων ὑπ' αὐτοῦ ζώων.

Τοὺς δὲ ἀνθρώπους σπανίως πειράζει ὁ λέων, ἂν ἀπ' αὐτοὺς πρώτους δὲν λάβῃ αἰτίαν, ἢ ἂν δὲν παρατηρήσῃ εἰς τὸ πρόσωπόν των κἀνὲν σεμειῶν τρόμου ἢ δειλίας. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπαντῶν ἀνθρώπων τὸν κυττάζει ἀπ' ὀλίγον μακρὰν ἀσκαρδαμικτῶς, ὡς νὰ παρατηρῆ τὸ φέρισμὸν του· καὶ ἂν δὲν ἴδῃ τίποτε ἐχθρικὸν ἢ δειλὸν, ἀναχωρεῖ μὲ βραδέα βήματα. Πλὴν τοῦτο τὸ πρᾶγμα δὲν ἀληθεύει, εἰμὴ ὅταν ὁ λέων δὲν ἦναι πεινασμένος, ἢ δὲν εὐρίσκεται ἐν τῷ τρώγειν, ἢ ὅταν τύχῃ

νὰ μὴ ἔγῃ ἀκόμη δοκιμασμένην τὴν γεῦσιν τῆς ἀνθρωπίνης σαρκός.

Δὲν νομίζομεν ἔξω τοῦ σκοποῦ ν' ἀναφέρωμεν ἐν ἡ δύο ἀνεκδότα, ἀπὸ ὅσα ἱστορεῖ ὁ συγγραφεύς. Εἷς ἄποικος Ὀλλανδὸς ὀνόματι Γέρτος Σχάπην, τυχὼν μ' ἄλλον τινὰ συμπατριώτην του εἰς τὸ κυνήγιον, ἐπλησίασε διὰ νὰ πῆν νερόν εἰς μίαν βρύσιν περικυκλωμένην, καθὼς εἶναι αἱ πλειότεραι, ἀπὸ μεγάλα καλάμια. Ἀλλὰ μόλις ἤγγισε τὸ χεῖλος τῆς πηγῆς, καὶ εὐθὺς εἰς λέων μεγαλώτατος ὠρμησεν ἐπάνω του καὶ τὸν ἤρπασεν ἀπὸ τὸν βραχίονα. Ὁ ἀνθρώπος, ἀντὶ ν' ἀρχίσῃ νὰ παραδέρνεται διὰ νὰ γλυτώσῃ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἤθελε ταχύνει τὴν ἀπώλειάν του, ἐστάθη ἀκίνητος χωρὶς νὰ σασίσῃ ἢ νὰ τὰ χάσῃ ἀπὸ τὸν φόβον του. Ὁ λέων ἔκαμε τὸ αὐτὸ, καὶ δὲν τοῦ ἔσφιγγε τὸν βραχίονα μὲ τὰ ὀδόντιά του, εἰμὴ ὅσον μόνον διὰ νὰ τὸν κρατῆ, ὥστε νὰ μὴ τοῦ φύγῃ· καὶ ἔκλειεν ἐν ταῦτῳ καὶ τὰ ὀμμάτιά του, ὡς νὰ μὴ ἤθελε τρόπον τινὰ νὰ ἀντικρύξῃ τὰ βλέμματα τῆς θήρας του. Ἰπέφερε μάλιστα ἀκίνητος ν' ἀκούῃ τὸν Σχάπηνον κρᾶζοντα πολλάκις εἰς βοήθειαν τὸν σύντροφόν του· ἀλλ' οὗτος, ἂν καὶ ἔνοπλος, δὲν ἐκύτταξεν ἄλλο παρὰ νὰ σώσῃ ἑαυτὸν, καὶ ἐσκαρφάλωσεν ἐπάνω εἰς ἓνα πλησίον βράχον. Ὁ ἄθλιος κυνηγός, βλέπων ἑαυτὸν τοιοῦτοτρόπως ἐγκαταλειμμένον, ἔστυρεν ἀπὸ τὴν θήκην του ἐν μυτηρὸν μαχαίριον, τὸ ὁποῖον συνεβίβουν οἱ ἄποικοι ἐκείνων τῶν τόπων νὰ φορῶσι κρεμάμενον εἰς τὴν ζώνην των, καὶ ἐκτύπησε μ' αὐτὸ τὸν λέοντα, τόσον δυνατὰ, ὥστε τὸν ἐπλήγωσε θανατηφόρως· ἀλλὰ τὸ θηρίον, ἐν ᾧ ἐπάλαμι μὲ τὸν θάνατον, κατέξεσχισε μὲ τοὺς φοβερούς του ὄνυχας τοὺς βραχίονας καὶ τὴν κοιλίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε καὶ οἱ δύο ἔπεσαν κυλιόμενοι μέσα εἰς τὰ ἴδια τῶν αἵματα. Ὁ Σχάπην ἀπέθανε μετ' ὀλίγον καιρὸν διὰ τὰς πληγὰς του, ὑποπεσὼν εἰς τέτανον. Οἱ δὲ λεοντοκυνηγοὶ λέγουσιν ὅτι ἔσφαλε μὴ ὑπομείνας ἕως τέλους· καθότι, ἂν ἔμενεν ἀκόμη ὀλίγον ἀκίνητος, ὁ λέων ἔμελλε νὰ τοῦ ἀφήσῃ τὸν βραχίονα.

Ἄλλος τις ἄποικος, ὀνομαζόμενος Δουκάς, ἐν ᾧ πολλὰ πρῶτὴ μίαν ἡμέραν διέβαιναν ἔφιππος τὰς πλησίον τοῦ μικροῦ Φίσχου πεδιάδας, παρετήρησεν ἓνα λέοντα ὀλίγον μακρὰν, καὶ διὰ νὰ μὴ τὸν συναπαντήσῃ, ἠθέλησε νὰ κάμῃ ἓνα μέγαν ἀλλόγυρον· ἀλλὰ τὸ θηρίον, τὸ ὁποῖον ἴσως ἦτο ἀκόμη νηστικόν, ἔδειχεν ὅτι ἠτοιμάζετο νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ περάσῃ ἡσυχος. Ὁ Δουκάς βλέπων ὅτι ὁ λέων ἤρχετο κατε-

πάνω του δρομαίου, και μὴ ἔχων τότε μαζὴ τοῦ πυροβόλου ὄπλα, ἐδοκίμασε νὰ φύγη κτυπῶν τὸ ἄλογον εἰς τὰ τέσσαρα· ἀλλὰ τοῦτο, κοπιασμένον ἤδη και φορτωμένον ἕνα ἄνθρωπον σωματώδη, ἐπροφθάσθη ἐντὸς ὀλιγοῦ ὑπὸ τοῦ λέοντος, ὁ ὁποῖος ἔκαμνε πτερὰ ἀπὸ τὴν πείνάν του. Τὸ φοβερὸν θηρίον τοῦτο, ἐφορμήσαν ὄπισθεν, ἀνεσκέλωσεν ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τὸν ἐφιππον και τὸ ὑποζύγιόν του. Κατ' εὐτυχίαν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔτυχε νὰ πληγωθῆ, και εὐθὺς ἐπῆρε δρόμον και κατέφυγεν εἰς τὸ πλησιέστερον ὄσπῆτιον, ἐν ᾧ ὁ λέων κατεσπάρασσε τὸ ἄλογον.

Τὴν διήγησιν τοῦ συμβάντος τούτου, λέγει ὁ συγγραφεὺς, τὴν ἤκουσεν ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Λουκᾶν· και εἰς τὸν καλὸν τοῦτον ἄνθρωπον δὲν ἐφαίνετο ἄλλο τι περιέργων ἐκ τούτου τοῦ συμβεβηκότος παρ' ὅτι εἰς λέων ἀπαυθαδίασε νὰ κτυπήσῃ, ἡμέραν μεσημέριον, ἕνα χριστιανὸν, ὅστις δὲν τοῦ ἔδωκε κάμμιναν αἰτίαν· ἐλυπεῖτο δὲ περισσώτερον τὸ ἐφιππιον (σελαν) παρὰ τὸν ἵππον του. Τὴν ἐπαύριον, ἐλπίζων νὰ τὸ εὔρῃ, ἐπῆγεν εἰς τὸν τόπον ὅπου συνέβη τὸ πρᾶγμα, πλην δὲν εἶδεν οὐδ' ἐφιππιον, οὐδὲ λέοντα· τὰ κύκκαλα μόνον τοῦ ἀλόγου ἐκεῖνοντο τέλεια γλυμμένα και περιφαγωμένα.

Πόρων ἀριθμὸς εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα.

Τὸ δῆμα τοῦ ἀνθρώπου σύγκεται κυρίως ἀπὸ τρεῖς φλοιούς, ἡ τρία στρώματα. Ὁ πρῶτος και ἐξώτατος εἶναι ἡ λεγομένη ἐπιδερμὶς· μετ' αὐτὴν εἶναι τὸ λεγόμενον μυζαμφιελησρῶδες σῶμα, συγκείμενον και τοῦτο ἐκ 4 φλοιῶν εὐδιακρίτων, και τελευταῖον ἔρχεται τὸ λεγόμενον χόριον, κἄτωθεν τοῦ ὁποίου εἶναι τὸ κελλιῶδες ὕφασμα, οἱ μῦες κ.τ.λ. Τὸ δῆμα τοῦτο θεωρούμενον μετὰ τὸ μικροσκοπίον δείχνει ἐν περιέρλων θέαμα. Ἐκτέμνων τις ἐν μικρὸν μέρος αὐτοῦ μετὰ μαχαιροκόκονδουλον ἢ ξυράφιον, βλέπει πλῆθος μικρῶν πόρων, οἵτινες δὲν διακρίνονται μετὰ τὸν ὀφθαλμὸν ψιλόν, και σχηματίζουσι τὸ δι' οὗ γίνεται ἡ ἔκκρισις τῆς διαπνεομένης ὕλης διὰ τοῦ ἰδρώτος. κ.λ. Οἱ δὲ πόροι οὔτοι διακρίνονται κάλλιον εἰς τὸ δεύτερον δῆμα. Εἰς τὸ μῆκος ἐνὸς δακτύλου λογαριάζονται χίλιοι πόροι, και ἐπομένως ἐν ἑκατομμύριον εἰς ἕνα δάκτυλον τετραγωνικόν. Κάμνων τις τὸν λογαριασμὸν ἐμπορεῖ νὰ εὔρῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν πόρων, οἵτινες πρέπει νὰ ἦναι ἐπὶ τῆς ἐπιφα-

ναίας τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, συλλογιζόμενος κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ἡ ἐξωτερικὴ ἔκτασις, ἦγον ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος ἐνὸς ἀνθρώπου μετρίου ἀναστήματος λογαριάζεται 14 ποδῶν τετραγωνικῶν· ἕκαστος δὲ τετραγωνικὸς ποὺς περιέχει 144 δακτύλους· ἄρα τὸ ὅλον τῶν πόρων ἐξισοῦται μετὰ 1,000,000, $\times 144 \times 14 =$ δηλ. μετὰ δύο διλιόνια και 16 μιλιόνια.

I. K.

Δ΄.

ΤΕΧΝΑΙ.

Θαλασσοπλοῖα και ἐμπόριον τῆς Μεγάλης Βρεττανίας (μετάφρασις).

Τὸ ἐμπόριον τῆς Μεγάλης Βρεττανίας εἶναι τόσον μεγάλον, ὥς ἡ λεπτομερὴς ἐξιστόρησις τῶν μέσων τῶν ὑπηρετούντων εἰς ἐκτελεσιν τῶν ἐπιχειρήσεων του ἠθέλεν εἶσθαι πολὺ διεξοδικὴ και ὑπερβαίνουσα τοῦ παρόντος τὰ ὅρια. Ἡ Γαλλία, ἡτις μετὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων κατέχει τὸν δεύτερον τόπον μετὰ τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν εἰς τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον, ἔχει κατὰ τὰ δύο τρίτα ὀλιγώτερα μέσα εἰς μετακόμισιν· ταῦτα δὲ εἶναι ὀλιγώτερα ὄχι ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὴν χωρητικότητά των. Ἐν ᾧ δηλαδὴ τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ἔχει πραγματικῶς 19,110 πλοῖα χωροῦντα 2,199,959 κάδους (τόνους), τὸ τῆς Γαλλίας δὲν συμποσοῦται εἰμὴ εἰς 14,600 πλοῖα χωροῦντα μόνον 700,000 κάδους· τοῦτο δὲ δίδει ὡς μέσον ὄρον 115 κάδους διὰ καθὲν πλοῖον Ἀγγλικόν, και 55 μόνον κάδους διὰ καθὲν Γαλλικόν.

Ἐκ ταύτης τῆς ἐκθέσεως γίνεται δῆλον πόσον ἡ δύναμις αὐτῆς τῆς χωρητικότητος πρέπει νὰ συντείνῃ εἰς τὸ νὰ δίδῃ τὴν ἐμπορικὴν ὑπεροχὴν εἰς ἐν ἔθνος· διότι ποτὲ ἡ διαφορὰ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐξόδων, τῶν γινομένων εἰς τὰ δύο ταῦτα τὰ διαφόρου χωρητικότητος πλοῖα, δὲν ἐμποροῦν νὰ ἦναι κατὰ λόγον εὐθὺν τῆς διαφόρου αὐτῶν χωρητικότητος· ἦγον διὰ τὸ ὀλιγώτερον κάδων περιεκτικὸν θέλου ἐξοδευθῆ κατ' ἀναλογίαν περισσώτερα, ἢ διὰ τὸ πλειότερον κάδων χωρητικὸν πρὸς τὴν διοικήσιν του ἢ πρὸς τὴν ἐξοικονομήσιν του.

Τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας διὰ τῆς μεγίτης δραστηριότητος του μετὰ τὰ ἄνω εἰρημένα 19,110 πλοῖα εἰσήγαγε κατὰ τὸ 1829, μεταφέρων ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, μίαν

πιοσότητα πραγμάτων αξίζουσαν 1,180,000,000, φρ. και παρομοίως εξήγαγεν εις τὰ πέντε μέρη τῆς γῆνιου σφαίρας τὸ ἰσότιμον 1,288,954,575 ἐκ τῶν προϊόντων ἢ τῆς ἰδίας του γῆς, καὶ τῶν ἐργοστασίων του, ἢ ἄλλα εἶδη πραγμάτων ἀποκειμένων εἰς τοὺς λιμένας τῆς πρὸς διαμετακόμισιν. Καὶ εἰς τὴν ἀνωτέρω τελευταίαν ποσότητα βλέπει τις μὲ ἐκπληξίν του, ὅτι μόνον τὸ βαμβάκιον, ἀκατέργαστον ἢ κατεργασμένον, τὸ ἐξαχθέν ἀπὸ τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν, ἐκτιμᾶται 200,000,000 φρ. ! Ἀλλὰ τὸ τῆς ἐξαγωγῆς ἀγγλικὸν ἐμπόριον τὸ μεγαλύτερον ἔγεινε μὲ τὴν Ἀγγλοαμερικανὴν Συμπολιτείαν. Διότι, ἐν ᾧ ἐξήγαγε κατὰ τὸ 1829 εἰς τὰς σημαντικωτέρας ἐπικρατείας τῆς Εὐρώπης 50 ἕως 100 χιλ. φρ. πραγματείας, ἀπέστειλεν εἰς τὴν βορείαν Ἀμερικὴν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπέκεινα τῶν 150,000,000 φρ. Ἀπὸ ὅλον δὲ τὸ γνωσόμενον εἰς τὴν βαλτικὴν θάλασσαν ἐμπόριον, τὸ ἐν τέταρτον ἔκαμε κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον μόνον τὸ ἀγγλικὸν ναυτικόν.

Ἴδου δὲ πόσος ἐγρημάτισεν ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον εἰς πλευσάντων καὶ ἐκπλευσάντων πλοίων εἰς ὅλους τοὺς λιμένας (ὄντας 100) τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλῃς Βρεττανίας.

Πλοῖα Ἀγγλικά 13,659, χωρητικότητος 2,000,135 κάδων, καὶ ἔχοντα πληρώματα 122,185 ναυτῶν, εἰς πλευσαν εἰς τοὺς λιμένας τῆς· ἐξέπλευσαν δὲ 11,636, χωρητικότητος 198,310 κάδων, καὶ ἔχοντα πληρώματα 119,262 ναυτῶν. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, 5218 πλοῖα ξένα διαφόρων ἐθνῶν, χωρητικότητος 710,303 κάδων, καὶ ἔχοντα πληρώματα 39,343 ναύτας, εἰς πλευσαν εἰς τοὺς λιμένας τῆς· ἐξέπλευσαν δὲ 5,094, χωρητικότητος 730,250 κάδ. καὶ ἔχοντα πληρώματα 38,527 ἀνδρῶν. Ἐκ τούτων συμποσοῦνται τὰ εἰς πλευσάντα πλοῖα 18,877, χωροῦντα 2,710,438 κάδους, καὶ ἔχοντα πληρώματα 161,527 ἀνδρας· τὰ δὲ ἐκπλευσάντα 16,730 πλοῖα, χωρ. 2,713,359 κάδ. καὶ ἔχοντα 157,789 ναυτῶν πληρώματα.

Σημείωσε δὲ ὅτι εἰς τὸν προειρημένον ἀριθμὸν τῶν 19110 πλοίων συγκαταλέγονται καὶ 344 ἀτμοκίνητα ἐμπορικὰ· δὲν περιλαμβάνονται ὅμως εἰς ἐκεῖνα ἔτι 3,657 πλοῖα, 224,283 κάδ. χωρητικότητος, ἀνήκοντα εἰς τὰς ναυτικὰς ἀποικίας. Τὰ δὲ πολεμικὰ, τὰ ἀποσταλθέντα νὰ πλέωσιν εἰς τὰς διαφόρους θαλάσσας τῆς οἰκουμένης πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Βρεττανικοῦ ἐμπορίου, ἦσαν (ἀπὸ τὸ 1829-1830) 113, φέροντα 3,152 καννόνια. Πρὸς τούτοις πρέπει

νὰ προστεθῶσιν ἔτι 20 βρίκια, κορβέται καὶ ἄλλα ταχυδρομικὰ, μεταχειριζόμενα εἰς τὴν τῶν διαφορῶν στολίσκων μετὰ τῆς μητροπόλεως ἀνταπόκρισιν.

ΓΕΩΡΓΙΚΑ.

Τρόπος, δι' οὗ ἀποδιώκονται οἱ σκώληκες, αἱ κάμπαι καὶ τὰ λοιπὰ ἔντομα ἀπὸ τὰ δένδρα.

Ἡ μέθοδος αὕτη ἐπράχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Ἀμερικὴν μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν. Κάμνεις μίαν τρύπαν εἰς τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, φθάνουσαν ἕως εἰς τὴν ψίχαν του γεμίζεις τὴν τρύπαν μὲ θειάκιον, καὶ τὴν στουπῶνεις ἀκριβῶς καὶ στερεῶς μὲ ἐν πασσούλιον. Εἰς δένδρον, ἔχον 4—8 ποδῶν διάμετρον, ἡ τρύπα γίνεται μεγάλη ὅσον νὰ χωρῇ τὸ μικρὸν δάκτυλον, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀναλογίαν γίνεται πάντοτε ἡ τρύπα μεγαλονομένη ἢ μικρονομένη. Τὰ ἔντομα συνήθως χάνονται εἰς τὸ διάστημα 48 ὥρῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀργότερον· χάνονται ὅμως ἀφεύκτως.

Αἱ κάμπαι ὅλαι ἀναπνεύουσι διὰ τραχειῶν, τῶν ὁποίων αἱ τρύπαι φαίνονται ὡς ὀμαῖα ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα των· ἂν δ' αὐταὶ αἱ τρύπαι φραχθῶσι, τότε τὰ ζώφια ταῦτα σκάζουν, καθὼς καὶ οἱ ἐμποδιζόμενοι ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπάρωσι τὴν ἀνάπνοήν των. Τὸ ἐλάδιον, ἡ τερεβίνθη καὶ τὰ ἕμοια ἔχουν τὴν ιδιότητα νὰ στουπῶσι τὰς τρύπας ταύτας· ὅθεν πολλοὶ ἐξολοθρεύουσι τὰς κάμπας βαντίζοντες τὰ φυτὰ, τὰ ἔχοντα αὐτάς, μὲ νερόν, εἰς τὸ ὅποιον μέσα ἔχουν διαλυμένον ὀλίγον σαπουνίον· καὶ τὰ σαπουνόνερα δὲ τῶν ἀποπλυμάτων ἀποτελοῦσι τὸ αὐτό.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ.

Προφύλαξις τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων ἀπὸ τὸν σκόρον ἢ τὴν βότρυδα.

Πολλοὶ συνειθίζουσι τὸ καλοκαίριον νὰ βάλλωσι μετὰξὺ εἰς τὰς διπλωματίας τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων καὶ εἰς τὰς γούνας φύλλα καπνοῦ, λεβάντας ἢ ἄλλων μυρωδικῶν χόρτων, διὰ τὸ ἀποδιώκωσι διὰ τῆς βαρείας αὐτῶν ὀσμῆς τὰς πεταλούδας, αἱ ὁποῖαι πηγαίνουσι καὶ γεννῶσι ταύχᾳ των ἐπάνω εἰς τὰ μάλλινα ὑφάσματα. Ἀπὸ αὐτὰ δὲ τὰ αὐγὰ σκάνοντα ἐκβαίνουσι τὰ σκωληκία ἢ αἱ κάμπαι, αἱ ὁποῖαι περιτρώγουσι τὸ ὑφασμα τρέφονται, μεταμορφόνονται ὡς οἱ μεταξοσκώληκες μέσα εἰς μικρὰ θηκάρια, καὶ γίνονται μικραὶ ψυχα-

ροῦδαι, τὰς ὁποίας βλέπομεν συνήθως περιπετομένας εἰς τοὺς λύχρους, ὅπου δὲν ἔρχονται νὰ καῶσι πρὶν γεννήσωσι τὰ αὐγά των εἰς τὰ σενδουκισμένα φορέματά μας. Τὸ καλῆτερον προφυλακτικὸν μέσον ἦτο νὰ κρατῶμεν αὐτὰ τὰ φορέματα ἐρημητικῶς κλεισμένα μέσα εἰς σενδούκια, ὅπου νὰ μὴ ἔχωσι πῶθεν νὰ εἰσχωρῶσι τὰ ψυχάρια ταῦτα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον σχεδὸν, πρέπει νὰ καταφεύγωμεν εἰς ἄλλο τι βοήθημα. Τοῦτο δὲ στέκει εἰς τὸ νὰ τινάσσωμεν καὶ ν' ἀερίζωμεν, ὅσον τὸ δυνατόν συχνότερα, τὰ μάλλινα ὑφάσματα τοὺς μῆνας τοῦ καλοκαιρίου, ἐξόχως τὸν θεριστὴν καὶ ἀλωνητὴν, καὶ νὰ γ' ἀποθέτωμεν ἔπειτα διπλωμένα· πλὴν εἰς τὰ διπλώματά των μεταξὺ πρέπει νὰ παρεμπίπτῃ ἓν καθαρὸν πανίον βαμβάκινον ἢ λινόν. Ὁ σκοπὸς εἶναι ν' ἀποσεύωμεν ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸ φορέμα διὰ τοῦ τινάγματος τὰ αὐγά τῶν ψυχαροῦδων· καὶ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ μετατοπίζωμεν καὶ νὰ τινάσσωμεν καθημέραν τὰ τοιοῦτα φορέματα, ποτὲ δὲν ἤθελον κοπῆ ἀπὸ τὴν βότριάδα. Ἐχῶ ὑπὲρ τοὺς πέντε ἤδη χρόνους ἓν κοντόσιον τσόχινον μὲ γούναν, ἀνακινούμενον καθημέραν μὲ τὰ λοιπὰ τοῦ κρεβάτιου μου στρωσίδια, καὶ δὲν βλέπει τις οὐδὲ ἓν σκοροφάγωμα ἐπάνω του.

Περὶ χρήσεως τοῦ τομαρίου εἰς ἔνδυμα τῶν караβίων.

Διὰ πολλῶν δοκιμῶν καὶ πειραμάτων, γενομένων κατ' ἐπανάληψιν, ἐβεβαιώθησαν ὅτι τὸ τομάριον δὲν ἀλλοιόνηται, ὅταν μὲνῃ βουτηγμένον μέσα εἰς τὸ νερόν· ὅτι δὲν ὑπόκειται εἰς φάγωμα τῶν σκοληκῶν, οὐδὲ φθείρεται ἀπὸ τῶν κυμάτων τὴν σύγκρουσιν. Παρατηροῦντες τὰς ιδιότητάς του ταύτας, ἐστοχάσθησαν ὅτι εἶναι μεγίστη οἰκονομία νὰ ἐνδύνωσι τὰ ἐρεχόμενα τῶν караβίων μὲ τομάριον, καὶ ν' ἀντικαταστήσωσι τοῦτο εἰς τὸν τόπον τοῦ χαλκώματος. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐνδύσαν ἓν πλοῖον μὲ τομάριον, ἐκ τοῦ ὁποίου γίνονται τῶν ὑποδημάτων αἱ πατοῦναι· τὸ δὲ πλοῖον τοῦτο ἐτάξείδευσε εἰς τὸν ἀυστραλικὸν ὠκεανόν, ὅθεν μετὰ 36 μῆνας ἐπέστρεψε ὀπίσω ὄν εἰς τὴν, ὅσον ἦτο δυνατόν, καλῆτέραν κατάστασιν. Τὸ τομάριον τῆς ἐνδυμασίας ἦτο καὶ δυνατώτερον καὶ στερρότερον, ἀφ' ὅσον ἦτο πρὶν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου· οὐδ' ἐφαίνετο πούποτε σκοληκωφωμένον.

I. K.

E.'

ΠΟΙΚΙΛΑ.

**Ἡθῆ τῶν Τουρκομάνων.*

Αἱ γυναῖκες τῶν Τουρκομάνων δὲν κρύπτονται ὡς αἱ τῶν λοιπῶν Μικμεθανῶν λαῶν, οὐδὲ προσωποκάλυμμα (γιασουμάκι) καθαυτὸ φοροῦσιν· ἀλλὰ ἓν εἶδος μανδουλίου μεταξωτοῦ ἢ βαμβάκινου περιδενόμενον περὶ τὰ κάτω τοῦ προσώπου σκεπάζει τὰ κάτωθεν τῆς μύτης, καὶ πίπτει ἔως εἰς τὸ σῆθος. Ἡ δὲ σκουφωσία τῶν γυναικῶν τούτων εἶναι ἀλλόκοτον πρᾶγμα. Φοροῦν εἰς τὴν κεφαλὴν των ἓνα πῖλον ὑψηλὸν καὶ πλατὺν εἰς τὰ ἄνω, ὁμοιάζοντα μὲ τοὺς πῖλους τῶν τακτικῶν στρατιωτῶν· οἱ δὲ πῖλοι οὗτοι φορούμενοι κλίνοισι πρὸς τὸ ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς, καὶ εἶναι σκεπασμένοι μὲ μανδύλιον κοκκινόχρωμον, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ αὐτὸ ὀπίσω ῥιμμένον ὡς σκέπη. Τὰ μακρὰ μαλλία των ἐξέρχονται ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν πῖλον εἰς 4 πλεξούδας, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνὰ δύο πίπτουσιν εἰς καθένα ὦμον, χωριζόμεναι ἢ μὲν ἔμπροσθεν, ἢ δὲ ὀπισθεν, καὶ ἔχουσαι ἐπάνω των στολίδια ἀγάθης, κοραλίνης καὶ ἄλλων πετραδίων, τιμῆς ἀναλόγου μὲ τὴν κατάστασιν καὶ τὸν βαθμὸν τῆς φορούσης αὐτὰ γυναικός.

Εἶναι δὲ συνήθεια εἰς τὸν λαόν τοῦτον ν' ἀγοράζωσιν οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας, μὲ τὰς ὁποίας μέλλουν νὰ νυμφευθῶσι· καὶ κοινῶς ἢ πρὸς ἀγορὰν προσφερομένη τιμῆ συνίσταται εἰς τόσας καμήλους, πρόβατα ἢ ἄλλα κτήνη. Στοχάζονται τὰς συζύγους τρόπον τινὰ ὡς ὑπηρετίδας, καὶ ὄχι ἴσας ἑαυτῶν συνοίκους. Αἱ γυναῖκες παρεκτὸς τῆς οἰκιακῆς ὑπηρεσίας ἔχουν προσέτι νὰ ἐνασχολῶνται καὶ εἰς κατασκευὴν διαφόρων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα πωλοῦνται εἰς βοήθειαν καὶ ἐξοικονομῶσιν τοῦ ὄσπητιου. Οἱ δὲ ἄνδρες καταγίνονται εἰς τὴν βοσκήν τῶν μεγάλων κτηνῶν, καὶ εἰς τὰς ἐκστρατείας, αἱ ὁποῖαι γίνονται πρὸς μόνην διαρπαγὴν καὶ λησείαν. Εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ πωλήσεις τὰς προειρημένας, ἡ χῆρα ἔχει πλειοτέραν τιμὴν παρὰ τὴν νέαν κόρην· ἢ μὲν ἀγοράζεται διὰ 2,000 - 4,000 ρουπίας, ἐν ᾧ ἡ κόρη μόλις ἐκτιμᾶται διὰ 200 - 400. Ἡ συνήθως κοινὴ τιμὴ μιᾶς κόρης εἶναι πέντε καμήλοι· πενήτηντα δὲ ἢ καὶ ἑκατὸν ἐμπορεῖ τις νὰ δώσῃ διὰ γυναῖκα λαβοῦσαν ἤδη ἄνδρα, καὶ οὔσαν ἔτι εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας τῆς. Δίδουσι δὲ λόγον τῆς παραξένου ταύτης προτιμήσεως τοῦτον· ὅτι ἡ νέα κόρη

λογίζεται ὅτι εἶναι ἀσυνήθιστος ἔτι εἰς τὰ ἀποθλέποντα τὴν οἰκίαν κὴν οἰκονομίαν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ γυναικεῖα ἐργόχειρα.

Ἵπνος διαρκέσας 451 ἡμέραν.

Εἰς ἰατρὸς Πρῶσος ἀναφέρει εἰς τὴν πρὸς τὴν ἐξουσίαν ὑγειονομικὴν ἀναφορὰν του τὸ ἑξῆς. Εἰς τὴν κατὰ τὴν Βεσφαλίαν πόλιν του Μεδεβάχου γυνὴ τις εικοσαετῆς ἐκοιμήθη εἰς διάστημα τετρακοσίων πενήκοντα καὶ μιᾶς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν. Ἐκ τούτου τοῦ διαστήματος πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσιν αἱ στιγμαὶ ἐκεῖναι, κατὰ τὰς ὁποίας τὴν ἐξύπνιζον διὰ νὰ τὴν δώσωσι νὰ φάγῃ τίποτε· ἀφ' οὗ δὲ ἔτρωγεν ὀλίγον, εὐθὺς ἀπεκοιμάτο, καὶ ἀφ' οὗ ἤρχισεν αὐτὸς ὁ ὕπνος τῆς, δὲν ἐξύπνησεν ἀφ' ἑαυτῆς παρὰ μόνον μίαν φορὰν. Καθ' ὅλον δ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἀδιακόπως ἐγίνοντο αἱ φυσικαὶ χρεῖαι τοῦ σώματος, καὶ αὐταὶ αἱ περιοδικαὶ ἢ μηνιαῖαι ἐκκενώσεις. Ὁ παράδοξος οὗτος ὕπνος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ, οὐδὲ ν' ἀποδοθῇ εἰς ἄλλην ἀφορμὴν εἰμὴ εἰς μίαν πληγὴν, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ἡ γυνὴ πρὸ τίνος καιροῦ εἰς τὴν κεφαλὴν.

Δοσοληψία ἐνιαύσιος ἐνὸς βιβλιοπώλου εἰς Λόνδραν.

Ἡμεῖς ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα πτωχοὶ ὄντες καὶ ἀγράμματοι, καὶ προσέτι μὴ ἀγαπῶντες ἀκόμη κινῶς τὴν ἀνάγνωσιν, δὲν ἐμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν ὅποιον ἐμπόριον γίνεται καὶ ὅποση δοσοληψία με τὰ βιβλία· καὶ ἂν ἀκούσωμέν τί ποτε περὶ τούτου, μᾶς φαίνεται μῦθος. Ἰδοὺ δὲ μία τοιαύτη δοσοληψία, ἡ ὁποία τῶ ὄντι ἡμπόρει νὰ φανῇ δὺςπιστος, ἂν δὲν ἐξετάζετο καὶ διεθεδαίνετο ὑπὸ τοῦ βουλευτικοῦ τῆς Ἀγγλίας. Ἐν μόνον βιβλιοπωλεῖον εἰς Λόνδραν πωλεῖ κατ' ἔτος 1.5 μιλιονίων φρ. βιβλία. ἔχει 60 γραφεῖς· ἐξοδεύει εἰς εἰδήσεων καὶ ἀγγελιῶν τύπωσιν 143,500 φρ. καὶ ἀπασχολεῖ καθ' ἡμέραν 250 βιβλιοδέτας. Πόσοι, καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ζῶσι πωλοῦντες ἢ δένοντες βιβλία; Πόσους τρόπους ζωῆς ἐντίμους καὶ ἐπικερδεστάτους στερεῖει τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀμάθεια!

I. II.

ΗΘΙΚΑ.

Δι' ὁμίχλης τὰ σώματα καὶ δι' ὀργῆς τὰ πράγματα μείζονα φαίνεται. — Ἄρχειν μηδενὶ προσήκει, ὅς οὐδὲ κρείττων ἔστι τῶν ἀρχομένων. Πλουτ. — Ἀναρχίας μείζον οὐκ ἔστι κακόν· αὐτὴ πόλεις τ' ὄλλυσιν, ἢ δ' ἀναστάτους οἴκους τίθησι. Σοφ.

ἩΜΑΡΤΗΜΕΝΟΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Εἰς τὴν σελ. 106, στίχ. 18, τοῦ προηγ. ἀριθ: γράφε 47 λεπτά δευτέρα.